

Tartu Ülikool

Sotsiaal- ja haridusteaduskond

Ajakirjanduse ja kommunikatsiooni instituut

Kultuurisündmus Eesti uudisajakirjanduses

Bakalaureusetöö (6 EAP)

Autor: Mari Mets

Juhendaja: Marju Himma-Kadakas (MA)

Tartu

2013

Sisukord

Sisukord.....	2
Sissejuhatus	4
1 Teoreetilised ja empiirilised lähtekohad	6
1.1 Empiirilised lähtekohad	6
1.2 Teoreetilised lähtekohad	7
1.2.1 Meedia kultuurisündmuste vahendajana	7
1.2.2 Erameedia uudistetoimetuste iseloomujooned ja mõjutegurid	9
1.2.3 Rahvusringhääling kultuurikandjana	12
1.2.4 Sisulised nõuded kultuurist kirjutamisel	12
1.2.5 Ajakirjandusteooriad ja uudistevalik	13
1.3 Uurimisküsimused	19
2 Meetod ja valim.....	20
2.1 Meetod	20
2.1.1 Semistruktureeritud intervjuu	20
2.1.2 Kvalitatiivne sisuanalüüs	21
2.2 Valim	22
3 Tulemused	25
3.1 Kultuuriteemade kajastamise voog.....	25
3.2 Toimetajate refleksioon kultuuritoimetuse tööst	27
3.2.1 Teemadevaliku protsess konkreetsesse lehenumbrisse/saatesse.....	28
3.2.2 Teemadevaliku protsessi mõjutavad tegurid.....	29
3.2.3 Toimetajate nägemus kultuurisündmuste kajastamise kvaliteedist	36
3.3 Olulised ning enim kajastatud teemad	38
4 Järeldused ja diskussioon	40
4.1 Järeldused	40

4.2 Diskussioon	44
Kokkuvõte	47
Summary	49
Kasutatud kirjandus	51
Lisad	54
Lisa 1 Vaatluse andmed.....	54
Lisa 2 Intervjuu kava	71

Sissejuhatus

Kultuur on Eesti igapäevases ajakirjanduses justkui esindatud, aga samas väga tugevalt tagaplaanil, jäädes enamasti muude teemade varju. Eestis ilmuvad kultuurile pühendatud spetsiaalsed kultuurilehed ja -ajakirjad, aga kuidas vahendatakse kultuurisündmusi tavatarbijani peavoolu meedia kanalite kaudu, on jäänud häguseks, sest puuduvad vastavad uuringud.

Pärast nõukogude perioodi on muutunud kultuuri roll nii ühiskonnas kui isiklikul tasandil väiksemaks, kultuuriväli on tõmbunud kokku, tehes ruumi majanduslikule ja poliitilisele väljale. Kultuuri, nagu ka kõiki teisi valdkondi, on sügavalt mõjutanud turusuhete domineerimine, mis on kommertsialiseerinud nii kultuuriloomet kui -tarbimist (Lõhmus et al 2004). Sellest hoolimata ilmuvad ajalehtedes kultuuriküljed ning ka tele- ja raadiosaadetes vahendatakse kultuuriuudiseid. Vastuseta on küsimused nagu, millised kultuuriteemad mahuvad ajalehtede tagumistele külgedele või kas mõni neist jõuab kunagi ka esikaanele? Mitu kultuuriuudist leidub tavaliselt õhtuses uudistesaaates?

Viimasel ajal on pakkunud palju kõneainet mitmed kultuuriga seonduvad teemad kultuuriteoste ja -toodete digitaliseerimisest konfliktide ja rahaskandaalideni kultuuriasutustes, kuid milline on tegelike kultuurisündmuste igapäevane kajastamine – see on jäänud nende üksikute kultuuripoliitiliste „tähtsündmuste“ varju. Antud töö eesmärk on püüda mõista, kuidas vahendatakse Eesti uudisajakirjanduses kultuurisündmusi – milline on kultuuriteemade kajastamise voog ajakirjanduses ning millised on kultuuritoimetuste tööprotsessid ja väärtused. Käesolev uurimus pöörab põhitähelepanu kultuurikajastustele, mitte kultuurisündmustele või -teoste endale, mida kajastatakse.

Kuigi kultuurile on sadu definitsioone, – antropoloogid Kroeber ja Kluckhohn (1963) on leidnud neid teadusajakirjandusest ligi 150 – ei keskendu töö autor kultuuri defineerimisele, kuna tegemist on eelkõige ajakirjandusliku uurimusega, kus mängib kesket rolli kultuurikajastus ajakirjanduses. Seega keskenduvad ka töö teoreetilised lähtekohad eelkõige

ajakirjandusteoreetilistele vaadetele, et selgitada välja meedia roll kultuuri vahendajana ning see, kuidas meedia oma rolli täidab.

Antud töös vaadeldakse ajalehtede Postimees ja Eesti Päevaleht kultuurikülgi ning Eesti Rahvusringhäälingu (ERR) telekanali ETV ja raadiokanali Vikerraadio uudistesaadete kultuuriblokke. Esmalt vaatleb autor valitud nädalate jooksul kultuurikajastuste voogu mainitud ajalehtedes ja ringhäälingukanalites, see tähendab, et autor jälgib kultuuriteemasid nende esinemise stabiilsuse, mahu ja kestvuse aspektidest. Seejärel selgitab kvalitatiivse sisuanalüüsi põhjal välja neid iseloomustavad võtmesõnad. Nende põhjal viiakse samade kanalite kultuuritoimetajatega läbi intervjuud, mida analüüsitakse samuti kvalitatiivse sisuanalüüsi meetodil.

1 Teoreetilised ja empiirilised lähtekohad

1.1 Empiirilised lähtekohad

Käesolev töö lähtub samateemalisest seminaritööst „Kultuuri vahendamine Eesti ajakirjanduses“, mis uuris, kuidas kajastatakse valitud Eesti peavoolumeedia väljaannetes kultuuriteemasid. Töö autor lähtus uurimisel kultuurikajastuste sisu, mahu ja tehnilise esituse aspektidest, et selgitada välja, millist rolli ajakirjandus kultuuri vahendajana täidab. Seminaritöös vaatles autor kolme nädala jooksul valitud meediaväljaannete kultuurikajastusi ning bakalaureusetöö jaoks kordas kitsendatud valimiga sama vaatlust veel kahe nädala jooksul (18.-24. märts ja 1.-7. aprill).

Bakalaureusetööle eelnenud seminaritöö vaatlustulemuste analüüsi põhjal jõudis autor selliste järeldusteni: kultuuritoimetused lähtusid teemade valikul eelkõige nende uudisväärtuslikkusest ning esile kerkisid ka mõned pseudoväärtused, eelkõige väljaande omanike surve. Kultuuriteemade kajastamisel leidis vähe analüüsi, peamiselt lähtuti sündmuste vahendamisest. Teemadevaliku osas paistis silma teatav meediumi mõju ning ka kultuuriteemade tehnilise esituse kvaliteet oli meediumiti väga kõikumine. Bakalaureusetöös kordas autor nende tulemusteni viinud vaatlust uuel perioodil ning koostas nende põhjal intervjuude kava ja viis läbi intervjuud kultuuritoimetajatega.

Vaatlustulemuste kogumiseks luges autor valitud perioodil (18.-24. märts ja 1.-7. aprill) iga päev läbi Postimehes ja Eesti Päevalehes kõik lood nii kultuurikülgedelt kui ka kultuuriteemalised lood ajalehe põhiosas, vaatas iga päev kõiki „Aktuaalse kaamera“ uudistesaaate kultuuribloki lugusid ning kultuurisündmustest rääkivaid lugusid saate algusosas. Lisaks kuulas iga päev Vikerraadio saateid „Kultuuriuudised“ ja „Päevakaja“, keskendudes samuti kultuuriteemalistele lugudele. Nende kanalite kultuuriteemade kajastustest kogutud andmed on dokumenteeritud tabelis töö lisa (Lisa 1) ning vaatluse andmeanalüüs on esitatud tulemuste peatükis.

1.2 Teoreetilised lähtekohad

Selles peatükis annab autor ülevaate peamistest teoreetilistest seisukohtadest, millele uuringu läbiviimisel toetuti. Esmalt esitab autor lühidalt ülevaate meediast kultuuri ja kultuurisündmuste vahendajana, kuid kuna tegemist on ajakirjandusliku uurimusega, kus kultuurisündmuse ja -uudiseid vaadeldakse ajakirjanduslikus käsitluses, lähtub töö eelkõige ajakirjandusteoreetilistest lähenemistest nagu raamistamine, agenda-setting ja uudisväärtus. Eraldi on pööratud tähelepanu kultuuriuudistele Eesti ajakirjanduslikus käsitluses.

1.2.1 Meedia kultuurisündmuste vahendajana

Sageli tajutakse tekste – romaane, TV-sarju või lehe uudiseid – „aknana maailma“, pööratakse tähelepanu nende tegelaskujudele ja nende kokkupuudetele tegelikkusega, kuid ei märgata, et tekstid mitte ei jäljenda tegelikkust, vaid toodavad seda tekstuaalselt (Lehtonen 1998). Meedia mõjutab inimeste maailmatunnetust ja on seega kultuurilise maailmavaate kriitiline kujundaja (Danes & Perron 2005:258).

Antud uurimuses osalenud ajakirjanikud defineerisid kultuuri peamiselt kultuurisündmuste kaudu ning rõhutasid teatud kultuurisündmuste vahendamise olulisust laiemale avalikkusele. Barbie Zelizer (2008) aga rõhutab, et ajakirjanduse võimuses on jõuda kaugemale kui lihtsalt avalikkuses toimuvatest sündmustest teavitamine, tuues kriitiliselt esile sündmuste kultuurilisi ja kommunikatiivseid aspekte. Ajakirjandus saab luua parameetrid, mille kaudu sündmuse analüüsitakse ning pakkuda seeläbi sobilikku keskkonda teadlike kodanike välja kujunemiseks (Zelizer 2008). Selle kõrval on ajakirjandusel siiski ka lihtsam teavitav funktsioon, mis pakub inimestele võimalust mõista oma kogukonda kohalike sotsiaalsete ja kultuuriürituste kaudu, mida ajakirjandus vahendab (McDonald 1990 Ostertag 2010 kaudu).

Maarit Jaakkola (2013, ilmumisel) on selgitanud välja intervjuudes Soome ajalehtede kultuuritoimetuste juhtidega, et kultuuri defineerimine tekitab igas toimetuses suuri pingeid, kuna seda võib teha nii laialt kui kitsalt. Viimane lähenemine sarnaneb käesolevas uurimuses osalenud toimetajate nägemusega, mille puhul on fookus kultuuritoodetel ja harjumuspärase ajakava üritustel. Vastuolusid tekitab ka piiri tõmbamine kõrg- ja popkultuuri vahel. Kõrgkultuurina käsitlevad Soome toimetajad eelkõige kirjandust, klassikalist muusikat, teatrit ja visuaalset kunsti, mis domineerivad ka kultuurikülgedel.

Kuigi uudis on klassikaliselt objektiivne, rõhutab McManus (1994), et ükski inimtegevuse tulem ei saa olla täielikult hinnangutevaba, sest igas meediatekstis on sees teatud kultuuriline kallutatus. Uudis peegeldab McManuse sõnul ühiskonna olemust ning ühiskond inimkooslusena pole hinnangutevaba. Uudis käsitleb alati teatud ühiskonna liikmeid teatud ajalehtkel ning juba inimeste ning aja valik avaldab lõpptulemusele mõju, kuna ühiskonna liikmed on mõjutatud kohaliku kultuuri väärtustest, mis kanduvad edasi ajakirjanduse kaudu.

Ka Zelizer (2008) nõustub McManusega (1994), väites, et ajakirjanikud on ise pidevalt kultuuri sees ning seega on nende võimuses vahendada mitte vaid infot, vaid lisaks ka tähendusi. Ta lisab, et paratamatult valivad ajakirjanikud enda jaoks välja, mida esitada hea või halvana, mida sobiva või sobimatuna ning see peegeldub teadlikult või alateadlikult ka nende uudislugudes.

Kultuuritoimetused on Maarit Jaakkola (2013, ilmumisel) praegu vältava uuringu järgi töötanud omale välja, meediaettevõtete üha suureneva mõju tingimustes, ülejäänud toimetusest võrdlemisi sõltumatu uudistootmise süsteemi. Jaakkola toob välja, et kui kultuuriteemaliste uudiste tootmine toimub toimetuse sees, siis kultuurikriitikat tellitakse üha enam toimetusevälistelt autoritelt. Kultuuriajakirjandus ongi Hellmanni ja Jaakkola (2012) hinnangul kombinatsioon traditsioonilistest ajakirjanduslikest väärtustest nagu objektiivsus ja kiirus, mida esindab toimetuse, ning teisalt tugevalt subjektiivne, mida esindavad toimetusevälised kultuurikriitikud ja –eksperdid. Mõlemad osapooled on võrdselt tähtsad ning enamasti on kummagi poole esindajatel oma kultuurivaldkond, millele keskenduda.

Jaakkola (2013, ilmumisel) intervjuudest selgub, et kultuuritoimetused on uudistetoimetustes kõrgelt hinnatud, kuna toimetused peavad kõrgkultuuri regulaarset vahendamist laiemale avalikkusele väga oluliseks. Igapäevaelu mõjutavad kultuurisündmused jõuavad lugejateni sageli ka teistsugustes raamides, näiteks majandus- või kohaliku elu külgedel. Lisaks toob ta (2013, ilmumisel) välja, et kultuuriarvustused on muutunud ajalehtede kultuurikülgede lahutamatuks osaks, kuid televisiooni ja raadiokanalid pole seda formaati seni veel kasutama hakanud. Oluline on pidada silmas, et kultuuriküljed peaksid vahendama kultuuriüritusi kogu oma ilmumisalast.

1.2.2 Erameedia uudistetoimetuste iseloomujooned ja mõjutegurid

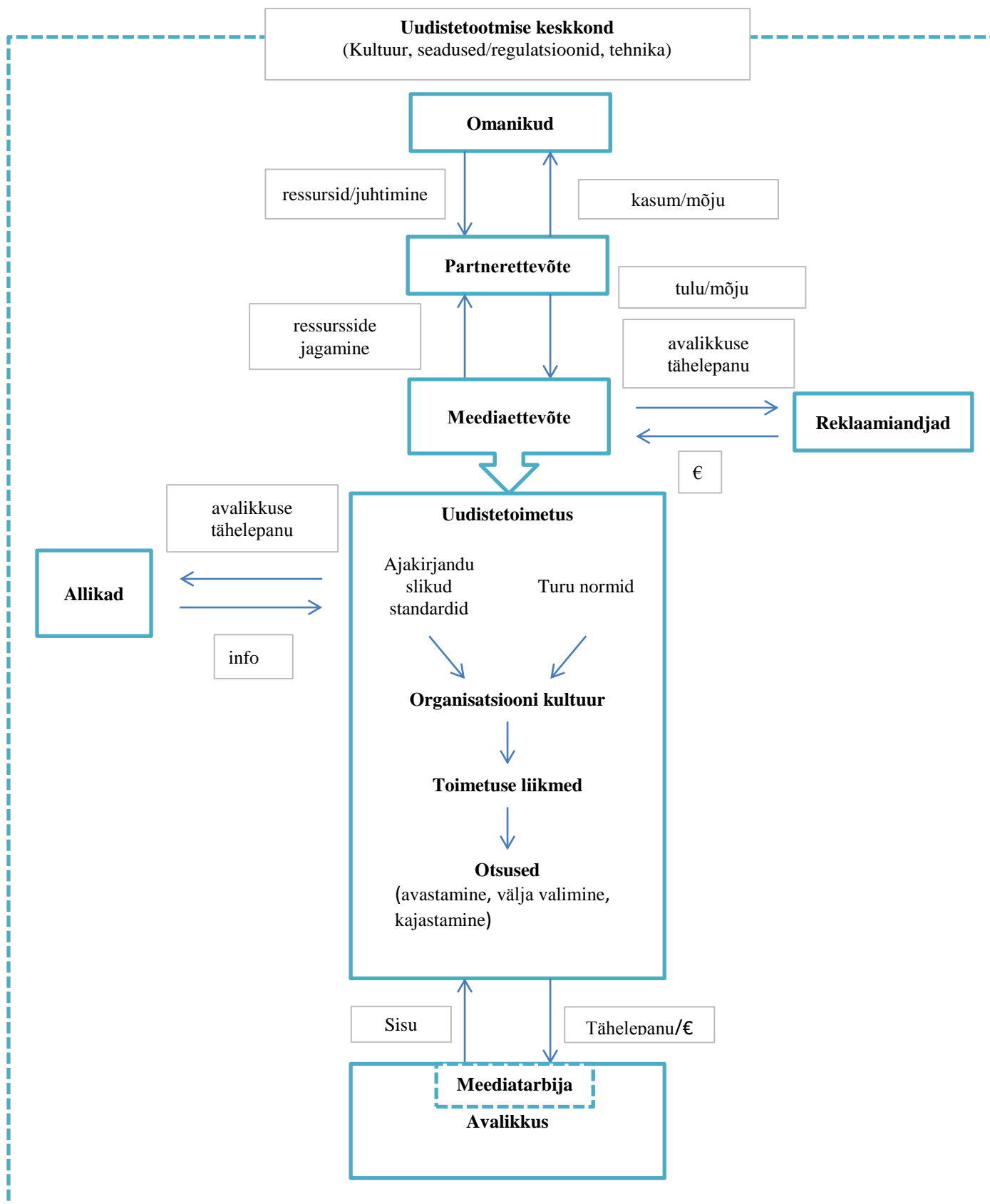
Kommertsmeediale on McManuse (1994) järgi iseloomulik eelkõige otsustamisõiguse kandumine sisu kvaliteedi ja väärtuste üle täielikult tarbijate kätte, kuna nendest sõltuvad meediaväljaande rahalised võimalused – mida rohkem vastab toote sisu auditooriumi ootustele, seda suurem on reklaamiraha ning ajalehtede puhul ka tellijaskond. Antud uurimuse puhul mõjutavad tarbijate eelistuse eelkõige ajalehti, kellele on oluline lugejate hulk ja sellest tulenev reklaamiraha. Sisuloomet piiravatest teguritest toob McManus välja kultuurinormid, tehnoloogilised võimalused ning seadused ja regulatsioonid. Eestis on erameedia kanalite sisu reguleeritud teatud määral meediateenuse seadusega (Meediateenuse seadus 2012:§8), mis määrab audiovisuaalmeedia puhul minimaalse uudisteedastamise aja, minimaalse omatoodangu edastamise aja jms.

McManus (1994) väidab, et erameedias otsustavad meediaettevõtete juhid, milliseid uudisteemasid peaksid ajakirjanikud pidama uudisväärtuslikeks, lähtudes sellest, milliseid teemasid hindab auditoorium meediaturul enim. Ta lisab, et ajalehtedes on läinud lood järjest lühemaks, et sarnaneda teleuudiste kiire ja kompaktsel loomusega ning pakkuda seeläbi televisioonile konkurentsi. Maarit Jaakkola (2013, ilmumisel) on täpsustanud, et kultuuriteemalised lood, eelkõige arvustused, on viimase paarikümne aasta jooksul lühenenud ligi poole võrra kujunduslike elementide lisandumise tõttu. Antud uurimuse kontekstis tähendavad need seisukohad seda, et kujundajate ja meediaettevõtete juhtide turunduslikud valikud võivad domineerida ajakirjanike vaba sisuloome üle.

Joseph Turow (1992) kasutab massimeedia välistest teguritest sõltumise iseloomustamiseks sõna „ressursisõltuvus“: meediaettevõtte sõltub oma allikatest, tarbijatest, investoritest, juhtidest, rahalisest seisust ja kogu personalist, sealhulgas eelkõige toimetajatest ja reporteritest. Kõikide ressursside eesmärk on tema sõnul suurendada oma tähtsust – panna teisi mõjureid endast võimalikult palju sõltuma. Samas nimetab Turow meediaettevõtte suhtlust välismaailmaga lisaks ressursisõltuvusele ka vahetuseks (*exchange*) – majanduslikest oludest sõltuva ettevõttena peab ka meediatootja tegema koostööd nii reklaamiandjate, tarbijate, investorite kui oma allikatega (Turow 1992 McManus 1994 kaudu). Seega ei saa toimetuse vaid ettevõtte juhtide huvidest lähtudes toimida, sest hea sisuloome aluseks on koostöö pidevas konkurentsis, milles võivad domineerida ärihuvid, nagu tõi välja McManus.

Erameedia pole vaba ärihuvist maksimeerida oma kasumit, seega peaksid McManuse (1994:85) hinnangul võitlema uudistetoimetused konkurentidega selle nimel, et pakkuda lugejatele sisu, mis oleks segu võimalikult väikestest kulutustest, millega toimetused teeniks reklaamiandjate huve, ning samas küündiks kõige laiemale võimaliku auditooriumini, mille nimel reklaamiandjad on nõus maksma.

Seega on meediaettevõttele kõige kasulik toota sisu, mis oleks uudisväärtuslik nii ajakirjanduslike kui reklaamiandjate standardite seisukohast, kuid paraku lähivad turunduslikud ja ajakirjanduslikud huvid McManuse (1994) sõnul tihedamini vastuollu, kui ühtivad, kuid peale jäävad enamasti siiski ajakirjanduslikud väärtused. Ta on esitanud uudistootmise protsessi erameedias tsüklilisena (Joonis 1), milles kehtib koostöö-konkurentsiprintsiip: tegurid ning protsessid, mis lahutavad kahte keskkonda – uudistetoimetust ja laiemat avalikkust – on valdavalt kahesuunalised, mõjutades pidevalt üksteist. Nii meediaettevõtete omanikud kui toimetused mõjutavad üksteist ning ka ressursid nende vahel liiguvad mõlemas suunas. Toimetused mõjutavad oma allikaid avalikkuse tähelepanu kaudu, kuid saab vastu vajalikku infot. Samamoodi pakub toimetused avalikkuse tähelepanu ka reklaamiandjatele, saades vastu finantsressursse. Otsuste langetamist toimetuses mõjutavad nii toimetuse enda standardid, kui ka turu normid ja tarbijate ootused, vahetuskaubaks osapooltele taas väärtuslik avalikkuse tähelepanu ning raha. Need omavahelised seosed erameedia uudistetoimetuse toimimiseks on esitatud järgneval joonisel:

Joonis 1: Uudiste tootmine kommertsmeedias (McManus 1994; autori tõlge)

1.2.3 Rahvusringhääling kultuurikandjana

Rahvusringhäälingu missioon (ERRi arengukava 2012:10) kultuuri ja meelelahutuse vallas on vahendada kõiki siinse kultuuri suursündmusi, jälgida elavalt kultuuriprotsesse Eestis, luua erinevatele vaataja- ja kuulajarühmadele võimalusi tunnetada siinse kultuuri järjepidevust ja tajuda kultuuris uusi märke, käsitleda kaasaja kõrg- ja popkultuuri seoseid, vastandusi ja tõlgendusi kultuurinähtustest ja -loojatest (ERRi...2012:16). Lisaks vahendab ERR maailmakultuuri parimaid saavutusi ning levitab Eesti kultuuri ja ühiskonda tutvustavaid saateid ja meediateenuseid kogu maailmas (Rahvusringhäälingu seadus 2011:§5).

Nendest põhimõtetest lähtuvalt peaks ERR vahendama tähtsamaid kultuurisündmusi üle Eesti ning pakkuma ka laiemate kultuuriteemade ja –probleemide üle diskussiooni, et laiema avalikkuse liikmed saaks selle põhjal kultuuriteemades oma seisukohti võtta. Kõrg- ja popkultuuri tõlgendamiseks ning nendevaheliste seoste selgitamiseks peaks ERR pakkuma ammendavas koguses kultuurianalüüsi, sest pelgalt sündmuste vahendamisega kultuuriteemade kriitilise käsitluseni ei jõua.

1.2.4 Sisulised nõuded kultuurist kirjutamisel

Tiit Hennoste (2008) on toonud välja, et kultuuriuudise lehte jõudmise peaks määrama eelkõige kultuurisündmuse uudisväärtus. Üldiselt on kultuuriuudiste uudisväärtused Hennoste hinnangul samasugused nagu teistel uudistelgi, kuid valdkonna eripärast tingituna on neis eriti olulised autorid, prominendid ja geograafiline lähedus lugejatele. Selle võrra on vähem tähtis värskus, sest raamatut saab osta kaua ja näitus on enamasti avatud pikalt.

Maarit Jaakkola (2013, ilmumisel) selgitas välja intervjuudes kultuuritoimetajatega, et peamised märksõnad kultuuriteemade valimisel väljaandes avaldamiseks on „huvitav“ ning „ootamatu“, mis on tema hinnangul kooskõlas kultuuriajakirjanduse loogikaga, mille järgi peab ajakirjandus kultuuri kajastamisel alati teatava positsiooni võtma. Need ajakirjanduse seisukohad mõjutavad lugejaid oma hinnangute kujundamisel ja varasema kogemusega võrdlemisel. Mõlema märksõna puhul on oluline, et ajakirjanduse pakutud vaatenurgad tekitaksid diskussiooni.

Kultuuritoimetustes on uudised tavaliselt teisejärgulised, keskne tähelepanu on arvustustel, milles peaks sisalduma ka uudistes tavapärane materjal – millal ja kus raamat ilmus, kes on autor jne. Kultuuriküljed võivad olla määratud nii tavalisele kultuuritarbijale kui asjatundjale, esimest peaksid esindama päevalehtede igapäevased kultuuriküljed. Tuleks silmas pidada, et kultuur pole ainult ilmunud raamatud, toimunud etendused jms, vaid ka see, mis toimub teoste ümber: raha jagamine, võltsimine, kultuuritarbijad, teoste tegemise tehnilise poole uuendused. Kultuurist kirjutamisel on peamine sisuline nõue, et päevalehtede tähelepanu oleks suunatud professionaalsele põhivoolu kõrgkultuurile (Hennoste 2008:181).

1.2.5 Ajakirjandusteooriad ja uudistevalik

Kolm peamist ajakirjandusteooriat, mis mõjutavad uudiste valimist saatesse või väljaande numbrisse on *agenda-setting* ehk teema seadmine, raamistamine (*framing*) ja uudisväärtustamine.

1.2.5.1 Agenda-Setting

Meedia agenda loovad ajakirjanduses valitsevad normid ja traditsioonid ning uudistetoimetuste suhted organisatsioonidega, kus valitsevad omakorda oma agendad. Väljaanded lähtuvad suuresti ka üksteise agendadest, jälgides eelkõige prominentsemaid väljaandeid. Seda mõjutab tugevalt ka meediapoolne raamistamine ning eriti tugev on inimeste juhtimine siis, kui nii *agenda-setting* kui raamistamine ristuvad (McCombs 2005). Meedia-agendas tähtsad elemendid muutuvad aja jooksul tähtsateks ka avalikkuse agendas: meedia ei õpeta vaid seda, millest mõelda, vaid ka seda, kuidas millestki mõelda (Cohen 1963:120 McCombs 2005 kaudu).

Agenda-setting aitab inimestel aktuaalsete teemade suhtes seisukohta võtta ning soodustab selle tegemist, eriti avaliku elu tegelaste suhtes. Meedia juhib kindlas teemas tähelepanu soovitud aspektidele ning võib seeläbi lõpuks mõjutada ka inimeste käitumist (McCombs 2005). Nii mängib meedia avaliku arvamuse kujunemisel kesksel rolli (Lippmann 2002 McCombs 2005 kaudu). Oma agendast kantud ajakirjanikud aga vastanduvad Zelizeri (2008) järgi hea ajakirjanduse praktikale, sest oma agenda raamis tegutsemine summutab ajakirjaniku objektiivset kriitikameelt.

Agenda-settingul mängib suurt rolli tähtsaimate probleemide temaatika kättesaadavus meediale ning nende poliitiline keerukus, millest tuleneb teemade sobilikkus üldiseks kõneaineks (Ha 2002 McCombs 2005 kaudu). *Agenda-setting* kui protseduur on efektiivsem, kui mõlemad on keskpärased – teema on piisavalt eksklusiivne ja inimestele piisavalt mõistetav (McCombs 2005).

Traditsiooniline uudiseajakirjandus lähtub oma agenda loomisel inimeste igapäevastest harjumustest. *Agenda-settingu* roll meedias hõlmab Lasswelli (1948) maasimeedia rollidest nii konsensuse saavutamise kui valvekoera funktsiooni, juhtides tähelepanu hetke tähtsaimatele teemadele ning õhutades kokkulepete saavutamist selle üle, mis on tähtsaimate teemade puhul prioriteetseimad küsimused. *Agenda-setting* haarab enda alla ka muid kommunikatsioonistrateegiaid, nt maine kujundamist, staatuse omistamist ja stereotüüpide loomist. Need kõik mõjutavad uudisteemade staatusi üldises uudisvoos (McCombs 2005).

1.2.5.2 Raamistamine

Kang et al (2010) kirjeldavad uudiste raamistamist (*framing*) kui temaatilise paketi koostamist meediatöötajate poolt, kes nopivad teemast välja neile meeldiva, pakivad selle kokku ning edastavad meediatarbijatele, nii et see teema nende jaoks arusaadavat tähendust omaks. See lihtne kompleks aitab meediatarbijatel reaalsust mõista ning end selle konteksti asetada.

Raamiks peetakse uudise põhiteema tähtsaimat iseloomustajat, mis kirjeldab ja iseloomustab teemat teatud küljest (McCombs 2005). Meedia asetab sobiva raami oma auditoriumi mõttemaailma ümber, andes uudiste sisule soovitud konteksti, juhtides mingi kindla teema puhul tähelepanu enda valitud asjaoludele (Tankard 1997 Williams 2009 kaudu).

Gitlin (1980 Berkowitz 1997 kaudu) ütleb, et meedia raam juhib nii ajakirjanike endi kui meediatarbijate arusaamist maailmast, sest peamised faktorid, mis mõjutavad ajakirjanikke teemade raamistamisel, on ühiskondlikud ja isiklikud normid ning väärtused, meediaorganisatsiooni ning selle omanike surve ja piirangud, huvigruppide surve, meedia rutiin ja harjumused ning ajakirjaniku enda ideoloogilised ja poliitilised tõekspidamised (Shoemaker & Reese 1996 Williams 2009 kaudu).

Raamistamist vaadeldakse nii osana *agenda-settingu* protsessist kui ka eraldiseisvana. Raamistamisteooria järgi ei kehtesta meedia mitte ainult oma agendat, vaid omistab vajadusel

ka teatud tunnuseid ühest teemast teise kantuna mingitele muudele sündmustele, asjaoludele või isikutele (Williams 2009). Raamistamine saavutab soovitud tulemuse ainult siis, kui paralleelselt meedia pakutud suunitlusega valitseb ühiskonnas juba selle vastuvõtuks sobiv meeleolu (McCombs 2005). Nii teatud teemade valimine tähelepanu keskmesse – ning seeläbi teistelt teemadelt tähelepanu ära võtmine – kui sobivate raamide valimine uudisteemadest mõtlemiseks näitavad hästi meedia mõjuvõimu oma agenda kehtestamisega (McCombs & Shaw 1993 Williams 2009 kaudu).

1.2.5.3 Uudisväärtus

Kontseptsiooni uudisväärtusest lõi Walter Lippmann (1922), kelle meelest saavad sündmustest uudised tänu viiele kindlale omadusele: sensatsioonilisus (*sensationalism*), lähedus (*proximity*), olulisus (*relevance*), ühetimõistetavus (*unambiguity*) ning faktilisus (*facticity*) (Lippmann 1990:230 Kase 2011 kaudu). Hiljem hakati nimetama neid väärtusi uudisfaktoriteks.

Erinevad uuringud on näidanud, et uudisfaktorid on üsna universaalsed – erinevad ajakirjanikud teevad samade uudisteemade hulgast suure tõenäosusega avaldamiseks sama valiku (Kase 2011:6:8). Ajakirjanike otsuseid uudisfaktorite olulisuse osas on võimalik ette ennustada ning need kujunevad välja ajakirjandusõppe ning toimetusetöö kogemuse põhjal (Kepplinger & Ehmig 2006).

Kepplinger & Ehmig (2006) leidsid, et uudisfaktorite intensiivsuse ja uudisväärtuslikkuse vahel on lineaarne seos: tõenäosus, et uudis avaldatakse, sõltub uudise omadustest. Nad nimetasidki uudisfaktorite suhtelist mõju uudiste valikule uudisväärtuseks, mis ei sõltu – erinevalt uudisfaktoritest – mitte uudiste omadustest, vaid ajakirjanike otsustest uudisfaktorite tähtsuse üle.

Galtung & Ruge (1970 Palmer 2000 kaudu) eristasid sündmuste 11 omadust, mis mõjutavad tõenäosust, et see avaldatakse: ajalimiit, mil sündmus omandab tähenduse (*frequency*), künnis (*threshold*) ehk piisav hulk huvilisi, selgus (*clarity*), kooskõla auditooriumi kultuurinormidega (*consonance*), ootamatus (*unexpectedness*), järjepidevus uudistes püsimisel (*continuity*), väljaande kompositsioon (*composition*), eliidi kaasatus (*action of the elite*), üksikisiku tasandil vaadeldavus (*personification*) ja negatiivsus (*negativity*).

Eesti ajakirjandusõpe lähtub peamiselt Tiit Hennoste (2008) uudisväärtuslikkuse käsitlusest, mille järgi lähtutakse teemade valimisel meediaväljaandesse kahest printsibist: uudisväärtused ja muud lisakriteeriumid. Hennoste toob välja seitse peamist uudisväärtuslikkuse kriteeriumit: mõjusus, ebatavalisus, prominentide sisaldamine, konflikti olemasolu, füüsiline- ja psüühiline lähedus, värskus ja aktuaalsus. Uudiste valiku lisakriteeriumideks on mitmed paratamatused nagu väljaande iseloom, suunitlus ja traditsioonid, sihtauditoorium, ajakirjanike isiklikud eelistused ja ettevalmistus, konkurentide tegevus, väljaande majanduslik seis, konkreetse numbri kompositsioon ja reklaami hulk selles.

Hennoste (2008:36) toob välja ka uudiste pseudoväärtused, mis võivad mõjutada uudise valimist avaldamiseks, kuid ei tohiks seda teha. Need on: väljaande omanike ja reklaamiandjate mõju, allikate surve ja nende staatuse ülehindamine, valveallikate ülekasutamine, sündmuse negatiivsus, sündmuse sobivus kirjutaja või lugeja eelarvamustega, sündmuse personaliseeritavus, ühemõttelisus, jätkuvus või elitaarsus, uudise võlu, uudise kohalejõudmine viimasel hetkel, sündmusest etteteadmise ning teksti ettetöödeldus.

Christiane Eilders (2006) on toonud välja erinevate autorite käsitlused uudisväärtuslikkuse mudelitest – uudiste omadustest, mis mõjutavad avaldamisele pääsemist:

Tabel 1: Uudisfaktorite kataloogid valitud uurimustes Eilders (1997) ja Ruhrmann et al (2003) järgi (Eilders 2006, tõlge: Kase 2011)

Uudisväärtused erinevate autorite võrdluses				
Galtung & Ruge (1965)	Schulz (1976)	Staab (1990)	Eilders (1997)	Ruhrmann et al (2003)
Elitaarsed rahvused	Rahvuskesksus (rahvuslik eliit) Uus: Regionaaltsentrilisus	Eliitrahvus Eliitregioon	- Elitaarne asukoht	Eliitrahvus Elitaarne asukoht
Olulisus: Kultuuriline lähedus Etnotsentrisim	Geograafiline lähedus Poliitiline lähedus Kultuuriline lähedus Etnotsentrisim	Geograafiline lähedus Poliitiline lähedus Kultuuriline lähedus Uus: majanduslik lähedus	-	Saksamaa kaasatus Geograafiline lähedus Poliitiline lähedus Kultuuriline lähedus Majanduslik lähedus
Sagedus/jätkuvus	Sagedus/jätkuvus	Jätkuvus Teemale viitamine	Jätkuvus	Jätkuvus
Mõju	Isiklik mõju Prominentsus	Institutsionaalne mõju Isiklik mõju Prominentsus	Mõju Prominentsus	Mõju Prominentsus
Personifitseeritus	Personifitseeritus	Personifitseeritus Uus: Faktilisus (SCHULZ (1976): kombineeritud kategooria)	Personifitseeritus Faktilisus	Personifitseeritus Faktilisus
Olulisus: Relevantsus	Relevantsus	Ulatus	Ulatus	Ulatus
Üllatus: 1. ootamatus 2. ebatavalisus	Ootamatus	Ootamatus	Ootamatus	Ootamatus
	Uus: Edukus	Tegelik kasu/edukus Potentsiaalne kasu/edukus	Edukus	Kasu/edukus
Negatiivsus Olulisus	Kahju (tagajärg)	Tegelik kahju/ebaõnnestumine Potentsiaalne kahju/ebaõnnestumine	Kahju	Kahju/ebaõnnestumine
Negatiivsus Olulisus	Konflikt Korrarikumine	Vastuolulisus Agressioon Demonstratsioon	Vastuolulisus	Vastuolulisus Demonstratsioon
			Emotsioonid Uus: seksuaalsus/erootika	Emotsioonide illustreerimine Seksuaalsus/erootika
				Uus: Visuaalsus
<i>Mittejätkatavad uudisfaktorid</i>				
Mitmetimõistetavus	Struktuur			
Lävi				
Konsonants				
Kompositsioon/variatsioon				

Lisaks Eildersi peamiselt 20. sajandi teisest poolest pärinevatele uudisväärtuslikkuse mudelitele on Harcup ja O'Neill (2001:279) lisanud neile veel kaasaegseid faktoreid, mis mõjutavad uudise pääsemist avaldamisele:

Tabel 2: Uudisväärtused (Harcup & O'Neill 2001:279 Harcup 2004 kaudu)

Eliidi võim (<i>the power of elite</i>)	Lood võimukandjatest, võimukatest organisatsioonidest
Kuulsus (<i>celebrity</i>)	Lood tuntud inimestest
Meelelahutus (<i>entertainment</i>)	Lood köitvate pilitide ja pealkirjadega
Üllatus (<i>surprise</i>)	Üllatust ja kontrasti elementi sisaldavad lood
Halvad uudised (<i>bad news</i>)	Negatiivse tooniga lood, sisaldavad konflikti ja tragöödiat
Head uudised (<i>good news</i>)	Tugevalt positiivsed lood, sisaldavad inimeste päästmist ja terveks ravimist
Laiahaardelisus (<i>magnitude</i>)	Lood, mis hõlmavad suurt arvu inimesi või omavad suurt potentsiaalset mõju
Sobivus auditooriumile (<i>relevance</i>)	Lood auditooriumile olulistest ühiskonnagrupidest
Jätkulugude tehtavus (<i>follow-ups</i>)	Jätkulood meedias juba kajastatud teemadel
Meedia agenda (<i>media agenda</i>)	Lood, mis sobivad meediorganisatsiooni agendaga

Kuigi uudistetoimetustes valitsevad kahte sorti ootused, – ajakirjanduslikud, esindamaks kodanike huve, ning majanduslikud, esindamaks reklaamiandjatest erainvestorite huve – toob McManus (1994) tähtsaima ajakirjandusliku printsiibina välja avalikkuse valgustamise: teavitada inimesi kõige tähtsamatest hetkesündmustest ning nendest sündmustest, mis mõjutavad suurimat hulka inimesi. McManus lisab, et otsused uudistevalikul ei sünni toimetustes siiski tavaliselt teadlikult meediaettevõtte ajakirjanduslikke ja ärihuvisid kaaludes, kuid need mõjutavad toimetuse kui organisatsiooni töökultuuri.

1.3 Uurimisküsimused

Lähtudes käesoleva töö uurimisprobleemist ja eesmärgist ning toetudes esitatud teoreetilistele seisukohtadele, püstitas autor järgnevad uurimisküsimused:

1. Milline on kultuuriteemade kajastamise voog valitud päevalehtedes ning ERRi tele- ja raadiosaadetes?

2. Milline on kultuuriteemasid vahendavate ajakirjanike ja toimetajate refleksioon kultuuritoimetuse tööst?

- Milline on teemadevaliku protsess toimetuses konkreetsesse lehenumbrisse/saatesse?
- Millised tegurid mõjutavad teemadevaliku protsessi ühte lehenumbrisse/saatesse?
- Millisena näevad kultuuriajakirjanikud ja –toimetajad kultuurikajastuste kvaliteeti Eesti päevalehtedes ja uudistesaadetes?

2 Meetod ja valim

2.1 Meetod

Antud uurimus on viidud läbi kombineeritud meetodite abil. Esmalt sooritas töö autor vaatluse empiiriliste andmete kogumiseks ning seejärel analüüsis vaatlustulemusi, kasutades analüüsimeetodina kvalitatiivset kontentanalüüsi. Vaatlustulemuste analüüs oli aluseks uurimismeetodina kasutatud semistruktureeritud intervjuudele. Autor vaatles kahe nädala jooksul valitud meediakanaleid ning koostas selle põhjal intervjuu kava samade väljaannete kultuuritoimetajatele. Intervjuud on analüüsitud samuti kvalitatiivset sisuanalüüsi kasutades, *corss-case*-meetodil.

2.1.1 Semistruktureeritud intervjuu

Lisaks vaatlusele kasutas töö autor uurimiseks semistruktureeritud intervjuusid ekspertidega ehk antud töös kultuuritoimetajate ja –ajakirjanikega. Ekspertid on uuringusse kaasatud kui teatud rühma esindajad ning intervjuu kaval on suurem suunav funktsioon kui muude intervjuutüüpide puhul, et välistada ebaproduktiivseid teemasid (Laherand 2008). Antud uurimuse intervjuu kava (vt Lisa 2) koostati vaatlustulemustest lähtudes ning intervjuud käsitlesid autori poolt tõstatatud uurimisaluseid teemasid. Kõigi nelja toimetaja intervjuu kava oli ühesugune, kuid igale eksperdile esitati ka mõned tema väljaande spetsiifikat puudutavad küsimused.

Uuringus kasutatud intervjuu liigitub Hirsijärvi ja Hurme (2006 Hirsijärvi et al 2010 kaudu) järgi uurimuslikuks intervjuuks, mille eesmärgiks on süstemaatiline infohankimine. Selle intervjuu läbiviimise eelduseks teadusuuringuna on intervjuu kava ning see, et intervjuueerija on tutvunud uurimisobjektiga nii praktiliselt kui teoreetiliselt. Intervjuu eesmärgiks on saada usaldusväärset teavet uurimisprobleemi valdkonnas. Töös kasutatud neli intervjuud viidi läbi telefoni teel paari päeva jooksul, et meedias aktuaalsed teemad liiga palju ei muutuks ning kõik intervjuueeritavad oleksid võrdses positsioonis. Töö autor oli eelnevalt tutvunud bakalaureusetöö teoreetilise materjaliga ning viinud läbi praktilise vaatluse.

2.1.2 Kvalitatiivne sisuanalüüs

Hsieh ja Shannon (2005: 1278) defineerivad kvalitatiivset sisuanalüüsi kui uurimismeetodit, mida rakendatakse tekstiandmete sisu subjektiivseks tõlgendamiseks, kasutades selleks teemade või mustrite kindlakstegemist või süstemaatilist liigendamist või kodeerimist. Käesolev uurimus kaardistab teemad ja mustrid nii artiklites kui intervjuudes kultuuritoimetajatega. Autor koostab kultuurikajastuste analüüsi põhjal intervjuu kava ning seejärel lähtub tähistatud teemadest intervjuude analüüsimisel.

Hsieh ja Shannon (2005) eristavad kolme erinevat kvalitatiivse sisuanalüüsi meetodit: tavapärast, suunatud ja summeerivat kvalitatiivset sisuanalüüsi. Antud uurimus kasutab tavapärast sisuanalüüsi meetodit, mida kasutatakse Hsiehi ja Shannoni järgi uuringutes, mis algavad vaatlusega ning mille võtmesõnad või koodid selguvad andmeanalüüsi käigus. Antud uuring algaski vaatlusega, mille tulemuste analüüsimisel selgusid võtmesõnad ja teemad, mis olid aluseks intervjuude läbiviimisele.

Kvalitatiivse sisuanalüüsi kolme erineva vormi peamised iseloomujooned on toodud järgnevas tabelis:

Tabel 3: Kvalitatiivse sisuanalüüsi kolme vormi peamised kodeerimiserinevused (Hsieh & Shannon 2005:1286 Laherand 2008 kaudu)

Sisuanalüüsi tüüp	Millega uuring algab	Koodide või võtmesõnade määramise aeg	Koodide või võtmesõnade allikas
Tavapärane sisuanalüüs	Vaatlus	Andmeanalüüsi käigus	Tuletatakse andmetest
Suunatud sisuanalüüs	Teooria	Enne andmeanalüüsi ja selle käigus	Tuletatakse teooriast või uurimistulemustest
Summeeriv sisuanalüüs	Võtmesõnad	Enne andmeanalüüsi ja selle käigus	Tuletatakse uurijate huvidest või kirjandusest

Tavapärast sisuanalüüsi kasutatakse siis, kui soovitakse midagi kirjeldada ning sellega kogutud tulemusi kasutatakse eelkõige selleks, et arutleda, kuidas rikastavad saadud

teadmised valdkonda ning tehakse ka ettepanekuid praktilisteks rakendusteks ja edasisteks uurimusteks (Laherand 2008). Käesoleva töö autor kirjeldab kultuurisündmuste vahendamise protsessi ja tulemusi nii toimetajate seisukohast kui kajastuste põhjal ning püüab teha nendest lähtuvalt toimetustele mõned ettepanekud, kuidas parandada olemasolevate võimaluste juures kultuurisündmuste kajastuste kvaliteeti lugeja jaoks.

Flick (2006) toob välja kvalitatiivse sisuanalüüsi sobilikkuse mahukat teksti koondava analüüsina, mis on suunatud teksti pindmisele osale. Protseduuride formaliseerimisega kujunevad välja ühetaolised kategooriad, mis võimaldavad võrrelda erinevaid juhtumeid. Kuna analüüsivad kultuurisündmused on väga erinevad nii mastaabilt, valdkonnalt kui kajastuste poolest, siis sobib analüüsimiseks hästi meetod, mis võimaldab tuua paralleele erinevate juhtumite vahel. Kultuurisündmuste tekste vaatles autor samuti pindmiselt, tuues välja neist vaid olulisimad karakteristikud, et tekste oleks võimalik omavahel võrrelda ning üldistada.

2.2 Valim

Valimi moodustamisel lähtus autor töö eesmärkides püstitatud kriteeriumist uurida kultuuri vahendamist tavatarbijale peavoolumeedias. Sellega välistas autor valimist kultuurispetsiifilised väljaanded ning kindla teemaga kultuurisaated, millest viimased kuulusid küll valimisse samateemalises seminaritöös. Bakalaureusetöö valimisse sobitusid iga päev nii radio- kui tele-eetris olevad uudistesaaated ning päevalehtede paberversioonid. Valimi kriteeriumiks oli väljaande stabiilne kultuuriteemade kajastamine selleks ette nähtud kultuurikülgedel või saate kultuuriblokis.

Esialgne valim kujunes välja seminaritöös teostatud etnograafilise vaatluse käigus, kuid autor kitsendas seda bakalaureusetöö jaoks. Seminaritöös vaatles autor ajalehtedest kolme Eestis ilmuvat päevalehe paberlehti: Postimeest, Eesti Päevalehte ja Õhtulehte. Esialgse vaatluse põhjal eemaldas autor valimist Õhtulehte, kuna selles väljaandes puudub regulaarne kultuurikülg ning -toimetus. Kultuuriteemasid kajastatakse Õhtulehes palju vähem kui Postimehes või Eesti Päevalehes ning teemad, mis eelmainitud ajalehtedes jõuavad kultuurikülgedele, paiknevad Õhtulehes tihti „Elu“ küljel kõrvuti seltskonna- või meelelahutusiteemadega, omades sageli ka meelelahutuslikumat vaatenurka. Hellmani ja Jaakkola (2012) järgi on see lääne ajalehtede puhul viimasel ajal väga tavaline praktika, et

kultuuritoimetused laienevad kultuurilähedaste temade käsitlemise võrra, pidades silmas eelkõige meelelahutust, mille tõttu erinevate toimetuste piirid hägustuvad.

Ringhäälingukanalite puhul otsustas käesoleva töö autor vaid Eesti Rahvusringhäälingu (ERR) kasuks seetõttu, et erakanalite uudistesaadetes regulaarseid kultuuriuudiste blokke ei ole. ERRi raadiokanalite puhul otsustas autor vaid Vikerraadio kasuks seetõttu, et tegemist on ERRi peamise raadiokanaliga, millel pole kindlat nišisunitlust nagu on näiteks Raadio2-1 või Klassikaraadiol, suunatud vastavalt noortele ja muusikahuvilistele (ERRi arengukava 2012). Kuna ERRi raadiouudised on kõikidel ERRi raadiokanalitel ühesugused, siis on Vikerraadio vaid üks kanal mitme seast, mis edastavad kõik ühesugust sisu.

Analüüsimiseks sobilike Vikerraadio uudistesaadete valimiseks kuulas autor seminaritöö katseperioodi esimesel päeval (15.10) läbi selle päeva Vikerraadio uudistesaadet. Iga täistunni alguses on umbes viie minuti pikkune uudistesaaade, nii lühikesse formaati ükski kultuuriuudis paraku ei mahu. Kell 12 on eetris pisut pikem, 15-minutiline uudistesaaade nimega „Keskpäevased uudised“, kuid ka sellesse ei mahu kultuuriteemad. Kell 12.15 algav saade „Uudis+“ ja 14.05 algav „Reporteritund“ on pigem päevakajasaated, mitte puhtalt uudistesaadet, seega jäid need valimist välja. Samuti ei olnud esimesel katsepäeval neis ka ühtegi kultuuriteemat. Raadioeetris kõlavatest uudistesaadetest sobis valimisse seega vaid iga päev õhtuti kell 18 Vikerraadio eetris olev „Päevakaja“.

Raadio uudistesaadetest valis autor lisaks juba seminaritöö valimisse kuulunud „Päevakaja“ saatele bakalauserusetöö valimisse ka 2013. aasta jaanuari lõpust Vikerraadio programmi lisandunud igal tööpäeval kultuuriuudiseid vahendava uudistesaaate „Kultuuriuudised“. Telekanali ETV programmist kuulub valimisse uudistesaaade „Aktulaane kaamera“, millel on regulaarne kultuuriuudiste blokk.

Antud uurimuse valim jaguneb kaheks: vaatluse valim ning ekspertintervjuude valim. Vaatluse valimisse kuulusid päevalehed Postimees ja Eesti Päevaleht ning ERRi telekanal ETV ja raadiokanal Vikerraadio. Ajalehtedes vaatles autor kultuuritoimetuse loodud sisu nii kultuurikülgedel kui ajalehtede põhiosas ning ringhäälingukanalitel uudistesaadete kultuuritoimetuse loodud sisu nii kultuuriblokis kui uudistesaaate põhiosas (vt Tabel 4).

Tabel 4: Valim 1. Vaatlus

Kanal	Postimees	Eesti Päevaleht	ETV	Vikerraadio
Saade/ toimetus	kultuuritoimetus	kultuuritoimetus	„Aktuaalne kaamera“	„Kultuuriuudised“; „Päevakaja“
Ilmumis-/eetriaeg	E-L	E-L	E-P kell 18.30 ja 21.00	E-R kell 16.05; E-P kell 18.00
Omanik	Schibsted	Ekspress Grupp	ERR	ERR

Vaatluse valimist lähtudes valis autor vaadeldud väljaannete igast toimetusest ühe kultuuritoimetaja või –ajakirjaniku, kellega viis läbi intervjuu. Intervjueeritavateks olid: Heili Sibrits Postmehest, Kaarel Kressa Eesti Päevalehest, Elo Ellermaa ETVst ja Tõnu Karjatse Vikerraadiost (vt Tabel 5).

Tabel 5: Valim 2. Ekspertintervjuud

Kanal	Postimees	Eesti Päevaleht	ETV	Vikerraadio
Toimetaja/ ajakirjanik	Heili Sibrits	Kaarel Kressa	Elo Ellermaa	Tõnu Karjatse
Positsioon	Kultuuritoimetuse juht	Kultuuriajakirjanik, kirjandustoimetaja	„Aktuaalse kaamera“ kultuuritoimetuse toimetaja-saatejuht	Saate „Kultuuriuudised“ toimetaja-saatejuht

Algselt plaanis autor intervjueerida toimetuste juhte, kuid see ei õnnestunud täiemahuliselt, seega on osa intervjuusid tehtud toimetuste teiste liikmetega, kes ei pruukinud teada kogu informatsiooni otsustusprotsesside kohta toimetuses. Valimisse kuulub vaid neli toimetajat-ajakirjanikku, kuid Eesti meediaturu väiksust arvestades on esindatud peamiste mediaettevõtete päevaväljaanded ning seega ka iga valimisse kuulunud toimetuse nägemus.

3 Tulemused

Selles peatükis annab autor ülevaate peamistest uurimistulemustest teoreetilise materjali kontekstis, lähtudes püstitatud uurimisküsimustest. Tulemused on esitatud uurimisküsimuste ja meetodite kaupa: esmalt esitatakse ülevaade vaatluse tulemustest ning seejärel intervjuude analüüsitulemused koos väljavõtetega. Intervjuude analüüs on jagatud kolme osasse: esmalt teemade valimise protsess väljaande ühte numbrisse/saatesse, seejärel teemadevalikuid mõjutavad tegurid ning kolmandaks kultuuritoimetajate nägemus kultuurikajastuste kvaliteedist. Peatüki viimases osas esitatakse võrdlus teemadest, mida toimetajad nimetasid vaatlusperioodi tähtsaimate kultuuriteemadena ning tegelikkuses enim kajastatud teemadest.

3.1 Kultuuriteemade kajastamise voog

Uurimuse ekspertintervjuudele aluseks olnud vaatluse põhjal selgus, et kultuurisündmusi kajastatakse Eesti päevalehtedes ning raadio ja televisiooni uudistesaadetes kogu valimisse kuulunud meedia lõikes üldiselt regulaarselt – igal kanalil on iga päev vähemalt üks kultuurivahenduslik uudislõik või teema. Küll aga varieerub kultuuriteemalise sisu jaotumine ühe väljaande eri numbrite lõikes märkimisväärselt. Kultuuriteemade stabiilne kajastamine on ära märgitud eelpool toodud ERRi arengukavas (2012) ning ka Jaakkola (2013, ilmumisel) märkis, et see on iga uudistetoimetuse eesmärk, kuna tegemist on ühe stabiilseima osakonnaga toimetusest.

Vaadeldud kanalitest kõigub kultuuriteemade maht enim ajalehtedes, stabiilseim on kultuurikajastus ETV uudistesaadetes „Aktuaalne kaamera“. Leidub päevi, mil kultuuriteemadele on pühendatud Eesti Päevalehes ja Postimehes vaid üks külg (nt EPL 19.03; 21.03; 22.03; 02.04; 03.04 ja PM 18.03; 19.03; 01.04), kuid ka päevi, mil kultuuriteemad on osutunud niivõrd kaalukaks, et need on toodud ajalehe esimestele külgedele ning ka traditsioonilised kultuuriküljed on lehes samuti esindatud (nt EPL 20.03; 04.04; 05.04 ja PM 20.03; 21.03; 03.04-05.04). Lehenumbri peateemaks tõusnud kultuuriteemad olid vaatlusperioodil kõik pigem kultuuripoliitilised teemad, seotud

probleemide ja skandaalidega Nukuteatris, mitte otseselt kultuuritoodete ja –teoste kajastused. Kultuuriga seotud probleemteemade vahendamise tõi ERR (2012) samuti oma arengukavas välja, sest see pakub võimaluse diskussiooni tekkeks kultuuriteemade üle. Kultuurikajastuste olulisust diskussiooni tekkimise platvormina rõhutas ka Jaakkola (2013, ilmumisel).

„Aktuaalse kaamera“ saates, mis on eetris iga päev kell 18.30, on kultuurbloki stabiilselt umbes kolm kuni neli teemat ning, sarnaselt ajalehtedele, jõudsid mõned Nukuteatri probleemidega seotud teemad õhtuses „AK“ põhisaates erandlikult ka saate avalugudeks (nt „AK“ 19.03, 03.04 ja 04.04). Kui see üpriski harukordne kultuuripoliitiline probleem välja jätta, siis kõigub kell 21 eetris olevasse „AKsse“ pääsevate kultuuriteemade hulk saateti üsna palju.

Vikerraadios on igal tööpäeval kell 16.05 eetris saade „Kultuuriuudised“, mille pikkus varieerub 6-12 minutini. Valimisse kuulunud Vikerraadio peamises õhtuses uudistesaaates „Päevakaja“ on kultuuriteemade esindatus sarnane õhtusele „Aktuaalsele kaamerale“ – vahel harva on üle ühe kultuuriteema, kuid on ka päevi, mil „Päevakajas“ pole ühtegi kultuuriteemat (nt 22.03 ja 23.03).

Kultuurikajastuste temaatikas saab tuua välja kanalipõhiselt mõningaid tendentse. Vaatlusel selgusid n-õ universaalsed tähtteemad, mida kajastati nii televisioonis, raadios kui ajalehtedes. Esimese vaatlusperioodi puhul (18.03-24.03) olid nendeks näiteks: kultuuriministeeriumi tellitud Nukuteatri finantsauditi tulemused, Edith Sepa valimine Eesti filmi instituudi juhiks, Rein Marani uus film „Hiite lummuses“ ning Linnateatri ja Draamateatri ühistüki „Utopia rannik. Laevahukk“ väljatulemine. Samas leidis teemasid, mida kajastasid mõlemad vaadeldud ERRi kanalid ETV ja Vikerraadio, kuid ajalehtedes neid ei esinenud: nt kunstniku Denes Farkase valimine Eesti esindajaks tänavusel Veneetsia biennaalil, luulemaraton Tallinna keskraamatukogus, tekstiilikunstnik Anu Raua juubelikonverents, Maailmafilmi festival Tartus jne. Samas, ooperi „Tannhäuser“ etendumist Estonias Wagneri 200. sünnipäeva auks ning filmi „Suur ja kõikvõimas Oz“ kajastasid – küll erinevatel päevadel – mõlemad päevalehed, kuid mitte ringhäälingukanalid.

Need näited kinnitavad osaliselt Karin Kase (2011) magistritöö väidet, et uudisfaktorite universaalsusest, mille kohaselt valivad erinevad ajakirjanikud samade teemade hulgast avaldamiseks ühesugused teemad, kuid siinkohal tuleb arvestada ka Eesti turu väiksust ning

kanalipõhiseid erinevusi: peamiselt ühtisid raadio- ning teleteemad, ajalehtedega olid erinevused suuremad.

Kultuurivaldkondadest pöörab meedia enim tähelepanu hoopis kultuuripoliitilistele ning majanduslikele teemadele nagu Nukuteatri rahanduslik seis ja probleemid autoriõigustega ning vastuolud Eesti filmi instituudi juhatuse valimisel. Üldine kajastuste temaatika on sündmustepõhine: kultuuriinimeste ja -tegude auhindamised ning aastapäevad, näituste avamised ja teatritükkide esietendumised, jättes kultuuritoodete ja -teoste sisulise analüüsi tagaplaanile. Kultuuriteemade sündmustepõhist vahendamist võib käsitleda Zelizeri (2008) eespool toodud seisukohtadest lähtuvalt kasutamata potentsiaalina, sest ta rõhutab, et ajakirjanduse võimuses on just lisada tekstidele kriitilise analüüsi parameetreid, et vahendada lisaks sündmustele ka tähendusi. Neid tulemusi arvestades ei suuda ERR uudistesaadete kontekstis pakkuda oma kuulajatele ning vaatajatele arengukavas (2012) ja seaduses (2007) toodud eesmärki kõrgkultuuri tõlgendamisest ja seoste tekitamisest popkultuuriga, sest selle saavutamine vajaks enam analüüsi, mitte vaid sündmuste vahendamist.

Vaadeldes kultuuritooted valdkondade järgi, leidis käesoleva uurimuse vaatlusperioodil enim teatrietenduste arvustusi ning kõige vähem kajastati visuaalset ja tantsukunsti. Jaakkola (2013, ilmumisel) uurimuse järgi eelistavad toimetused tõepoolest enim teatri- ja kirjandusteemasid, kuid tema hinnangul ka visuaalkunsti, mis ei kehti aga valimis osalenud Eesti väljaannete puhul.

3.2 Toimetajate refleksioon kultuuritoimetuse tööst

Selles tulemuste osas antakse ülevaade peamistest tulemustest, mis selgusid intervjuude käigus kultuuritoimetajatega. Analüüsitud on toimetajate nägemust ühe lehenumbri/saate teemadevaliku protsessist, seda mõjutavatest teguritest ning toimetajate hinnanguid kultuurikajastuste kvaliteedile üldises kultuurisündmuste uudisvoos.

3.2.1 Teemadevaliku protsess konkreetseesse lehenumbrisse/saatesse

Kõikides kultuuritoimetustes pannakse järgmisse lehenumbrisse/saatesse minevad teemad paika toimetuse koosolekul ühiselt arutledes sama päeva hommikul või juba eelmistel päevadel ning eetrisse- või trükkimineku päeval lisanduvad vaid kõige ootamatud teemad, sest näiteks ajalehtede puhul on küljed erinevate toimetuste vahel juba jagatud ja reklaamiruum paika pandud. See on kooskõlas McManuse (1994) seisukohaga, et meediaettevõtete juhid otsustavad toimetuse sisu üle, seades reklaami prioriteetsemaks kui ajakirjandusliku sisu. Samas kehtib ka Turow (1992) käsitus toimetuse tööst koostööna – meediaettevõtte juhid teevad koostööd reklaamiandjatega, ajakirjanikud omavahel ning oma allikatega.

Viimase aja sündmustest tõid toimetajad näideteks pidevalt lisanduvad probleemid nukuteatris või skandaali filmiinstituudi juhi valimisel. Toimetuse koosolekul pakuvad toimetajad ja ajakirjanikud välja oma ideed ning seejärel vaadatakse üheskoos päeva agendast eelinfot oluliste ürituste kohta, kuhu tuleks kindlasti kohale minna (Karjatse 2013). Sündmustest etteteadmist ja ette töödeldud info eelistamist teema avaldamisele pääsemisel nimetab Hennoste (2008:39) aga uudise pseudoväärtuseks. Shoemaker & Reese (1996) tõid meedia rutiini ning allikate ja huvigruppide surve välja ühe suurima mõjutegurina ajakirjanikele uudistemade raamistamisel.

Eelinfo ja varasemate kokkulepete olulisust rõhutas intervjuus ka Elo Ellermaa „Aktuaalsest kaamerast“, tuues näite, kuidas teeb „Aktuaalne kaamera“ lugusid teatrietendustest – teatrid korraldavad spetsiaalseid pressiüritusi, kus mängitakse läbi nende endi valitud stseene, et telekanalid neid kultuuriuudiste tarvis filmida saaksid. Pressiürituse toimumisaja määrab teater ning see on ainus võimalus televisiooni uudistetoimetusel sellest etendusest telepilt saada, et lugu tegeliku esietenduse ajal eetrisse lasta.

EE: „Teatrid teevad väga häid pressiüritusi, kõik on paika pandud, me ei pea ise helistama ja pilti ega midagi muud küsima, vaid on paika pandud, mis kell antakse intervjuusid ning meie esitame siis intervjuusoovid. Vahel saame filmida peaproovi või mingeid spetsiaalseid juppe, mida nad pressi jaoks etendavad. Kui esietendus on laupäeval, siis selline üritus toimub tavaliselt kolmapäeval. Me lähme sinna kindlasti kohale, sest me ei taha ju teistest maha jääda. Neljapäeval ei ole meil enam õigust sellist asja nõuda.“

Siinkohal peab paika Turow (1992) rõhutatud ressursivahetuse (*exchange*) olulisus toimetusetöös, lähtudes McManuse (1994) mudelist toimetusetöö tsüklilisusest: teatrid

allikatena pakuvad toimetusele potentsiaalset uudisteemat, saades vastutaks avalikkuse tähelepanu, mis toimib ka reklaamina. Teema lõpliku eetrissemineku üle otsustab toimetis ühiselt hiljem, sest teatrietenduste puhul on pildimaterjal olemas juba mitu päeva enne esietendust ehk teema aktuaalseks muutumist.

Ajalehtede puhul rõhutasid nii Kaarel Kressa Eesti Päevalehest kui Heili Sibrits Postimehest, et lehenumbri ilmumisele eelneval päeval täpsustub veel juba varem ligikaudu teada olnud maht, mis on konkreetses lehenumbris kultuurikülgedele ette nähtud. Kummaski ajalehes pannakse kõigepealt paika reklaam ning seejärel selgub selle kõrvalt kultuurile üle jääv ruum. Kultuurikülgedele ruumi planeerimine oluliselt varem kui harilikele uudiskülgedele kõneleb taas vaid sündmustega arvestamisest – neist teatakse alati ette ning sündmuste põhjal ongi võimalik ruumi nõnda palju ette planeerida. Ootamatult juhtuvat ehk värsket uudisväärtuslikku materjali on seetõttu keeruline juba ära planeeritud lehenumbrisse mahutada. See ühtib ka Hennoste (2008) seisukohaga, et kultuuriuudiste puhul on uudisväärtuste hierarhia teistsugune ning värskus pole nende seas erisinnas.

Sibrits (2013) tõi välja kolm peamist komponenti, mis määravad konkreetse lehenumbri kultuurikülgede sisu: ruum, olemasolev materjal ning hetkel kultuuris oluline. Need aspektid on ka McManuse (1994) järgi olulisimad uudisteemade valimisel, tähtsaim neist avalikkuse valgustamine hetkel olulistest teemadest.

3.2.2 Teemadevaliku protsessi mõjutavad tegurid

Mõlema ajalehetoimetuse esindajad leidsid, et kõik muud tegurid saavad hakata mõjutama teemadevalikut alles siis, kui on selgunud, kui palju on konkreetses lehenumbris reklaami kõrval ruumi. Reklaamist sõltuvust nimetasid intervjueritud toimetajad üheks olulisimaks toimetusetööd mõjutavaks teguriks ning ka McManus (1994) tõi selle esile kui ühe peamise toimetuse sõltuvusobjekti.

KK: „Me arvestame alati päeva jooksul muutunud oludega ja kõikvõimalikud instantsid vaidlevad omavahel, mis lõpuks lehte jõuab, kui palju meil üldse reklaami kõrval ruumi on.“

Heili Sibrits tõi intervjuus välja ka probleemi, et toimetis ei ole alati oma tööd planeerida osanud: koosseisuväliselt autoritelt on tellitud tekste, mis sobiksid avaldada siis, kui kultuuritoimetusele on eraldatud paariskülg, kuid mitme nädala jooksul saab kultuuritoimetis

vähem ruumi. Siis võivad ilmuda ainsate kultuuriteemaliste lugudena tekstid, mis pole eesti kultuuri seisukohast nii olulised, kuid nende avaldamise osas on kokkulepped juba sõlmitud. Samuti võib juhtuda plaanitud suurema ruumi korral – olulised teemad tuleb mahutada tellimustööde vahele ning mõned sündmused saavad rohkem tähelepanu, kui nad vääriskid. Eelkõige just kultuurikriitika tellimine toimetusevälistelt spetsialistidelt on ka Jaakkola (2013, ilmumisel) hinnangul lääne ajalehtedes standardiks muutuv trend, mis võimaldab kaasata häid spetsialiste, kuid antud juhtumi puhul on näha, et võib kohati ka vastupidiselt kultuurikajastuste kvaliteedile halvasti mõjuda.

ERRi kanalitel on tänu reklaami puudumisele ajakirjanduslikku materjali lihtsam planeerida, sest saadete pikkused on stabiilsed. „Kultuuriuudiste“ saade kestab keskeltäbi kümme minutit, pole ka hullu, kui läheb pisut üle või tuleb lühem (Karjatse 2013). Kell 18.30 eetris olevas „Aktuaalses kaameras“ on kultuurblokile ette nähtud regulaarselt kuus minutit ning vajadusel saab koostöös majandustoimetusega seda aega ka pisut pikendada. Kui mõni teema siiski ei mahu saatesse, saab selle lükata õhtusesse „AK“ põhisaatesse või hommikustesse „Terevisiooni“ uudistesse (Ellermaa 2013).

See kõneleb taas kultuuriteemade värskuse sekundaarsusest ning pikemast aktuaalsusperioodist ning selle võimaluse tõttu hindavadki kultuuritoimetajad kõrgelt kultuuriuudiste ettehtavust, mis on jällegi Hennoste (2008:39) järgi teemavalikul pseudoväärtus. Sellest kõnelevad nii Heili Sibritsa (2013) toodud näide tellimustööde sobival ajal avaldamisest kui Elo Ellermaa (2013) näide kultuuriteemade lükkamisest hommikusesse „Terevisiooni“ uudisteblokki, kui need põhisaatesse ei mahu. Lisaks on ka heaks näiteks teatrite pressiüritused, mille toimumisaja teatrid ise paika panevad, et ajakirjanikud enne sündmuse tegelikku toimumist oma lood juba üles võtta saaksid (Ellermaa 2013).

Kuna eelnevast on selgunud, et Eesti Päevalehe ja Postimehe kultuuriküljed on tugevas reklaami meelevallas ning ootamatuteks mahumuutusteks on toimetused valmis varem ette tehtud lugudega, siis on kultuurikülgedel maksimaalselt kvaliteetse sisu tagamise aluseks läbimõeldus tööprotsessides, et ette tellitud teemad ei aeguks ning tähtsamad teemad ei saaks liiga vähe kajastust.

Sarnaselt teistele uudisteteemadele mängib ka kultuuriajakirjanduses kõrge uudisväärtusega teemade puhul kiirus praktikute intervjuude põhjal suurt rolli. Selgub, et kiirus on toimetustele üks suurimaid prioriteete. Kiirus annab sellest enim sõltuvatele meediumitele

võimaluse esimestena silma paista, kuid ei soosi jällegi kiiresti saabuva info analüüsimist toimetuses. See ühtib McCombsi (2005) seisukohaga, et väljaanded lähtuvad suuresti üksteise agendadest, kuna keegi ei soovi oluliste temade kajastamisel teistest maha jääda.

Näiteks võib tuua Tõnu Karjatse (2013) katkend intervjuust, kus ta kinnitas, et kui tavaliselt tehakse „Kultuuriuudiseid“ ette, siis teade Nukuteatri direktori tagasiastumisest jõudis toimetusse erakorralise otsesaate ajal ning läks kohe ka eetrisse. See kinnitab Hennoste (2008) väidet viimasel hetkel saabunud temade eelistamisest, mis on tema hinnangul samuti uudiste pesudoväärtus, vastandudes teisele pseudoväärtusele – ettetehtavusele. Antud juhul mängib rolli kanali spetsiifika – raadioeetris pole keeruline äsja saabunud infot edastada, kuid lehetoimetuste plaanidesse see enamasti ei sobi.

Elo Ellermaal teletoimetajana oli samas olukorras õhtuse saateni veel aega asjaolusid analüüsida ja otsustada, milline sõnum avalikkusele edastada, erinevalt pressikonverentsil viibinud online-toimetajatest, kes saatsid kohapealt meediasse info, mis hiljem osutus vääraks.

Hoolimata vastuolulise info levimisest jäid kõikide kanalite toimetajad Nukuteatri pressikonverentsil kuuldu kajastamisega oma kanalil rahule. Heili Sibrits (2013) tõi esile Postimehe järjepidevuse teema kajastamisel, kuna esialgne paljastus Nukuteatri autoriõiguste rikkumisest leidis aset just Postimehe külgedel (15.01.2013). Kuna Nukuteatri probleemide teema püsis meedia-agendas pikalt esiplaanil, oli see Ha (2002) seisukoha järgi meedia agenda kujunemisest sobilik üldiseks kõneaineks ning samas ka meediale piisavalt kättesaadav.

Kaarel Kressa (2013) tõi intervjuus välja kartuse, et talle helistatakse pärast Nukuteatri pressikonverentsi kajastamist, et ta on valesti kirjutanud. See kartus pole võõras ka teistes kultuuritoimetustes ning mõlema ajalehe esindajad nentisid, et eelistavad lugude tegemisel kaasata regulaarselt toimetuseväliseid spetsialiste, sest toimetuse liikmed ise ei hinda oma teadmisi ja oskusi piisavalt kõrgelt.

EE: „Selleks, et kultuuriteksti kirjutada, peab olema selles valdkonnas suhteliselt tugev, et suudaks sellele loominguliselt läheneda,“

Nii Kressa kui Sibrits tõid esile spetsialistide kaasamise positiivse mõju lugudele, iseäranis arvustuste kvaliteedile, kuid see on toimetusele kulukas tegevus ning kõigepealt püütakse enamasti leida inimene oma toimetusest. Sibrits rõhutas, et teema kajastaja valimisel on lähtekohaks siiski küsimus – kes sellest materjalist kõige parema loo teeks? Ühtlasi aitab

toimetuseväliste autorite kaasamine viia kultuuripilti ka pisut väljapoole Tallinna ja Tartut, sest toimetustel pole enamasti raha saata oma reportereid regulaarselt muudesse Eesti paikadesse, kuid seal toimuvaid kultuuriüritusi saavad kajastada kohapeal elavad kaasautorid.

Konkreetsetesse kultuurivaldkondadesse süvenemine aitaks toimetajate hinnangul toota pädevamaid kajastusi ning see on ka Jaakkola (2013, ilmumisel) uurimuse järgi lääne ajalehtedes tavaline praktika. Antud uurimuses osalenud toimetustes ei ole valdkonnad ajakirjanike vahel kuigi konkreetselt ära jagatud. „Aktuaalses kaameras“ ja „Kultuuriuudistes“ kajastavad kõik ajakirjanikud kõiki teemasid, ajalehtedes on jaotus pisut konkreetsem, kuid igal ajakirjanikul on siiski mitu vastutusala. Toimetused tunnevad puudust tantsuteemade toimetajast ning kasutavad ka kunstiarvustuste puhul igal võimalusel toimetusevälist kaasautorit.

Nagu tõi eespool välja Heili Sibrits, siis mõjutab toimetuseväliste autorite kaasamist honorarifond, mis on liiga väike stabiilsete tellimustööde võimaldamiseks ning kaasautorite regulaarseks saatmiseks kajastama kultuuriüritusi väljaspoole Tallinna ja Tartut, mistõttu koondub ka Eesti kultuuripilt vaid suuremate linnade ümber. Jaakkola (2013, ilmumisel) seisukoha järgi aga peaks ajalehe kultuuritoimetus kajastama kultuuriüritusi kogu oma ilmumisalas ehk Eesti Päevalehe ja Postimehe puhul kõikjal üle Eesti.

Sibrits (2013) tõdes, et tegemist on paratamatusega, millega tuleb leppida, sest honorarifonde pole võimalik nii pea kuidagi suurendada. Need toimetajate välja toodud mõjutegurid kinnitavad Joseph Turow (1992) väidet, et enim sõltuvad meediaettevõtted oma resurssidest – toimetajatest, reporteritest ning rahast, kuid McManuse (1994) välja toodud suurimad sisuloome piirajad – kultuurinormid, tehnoloogia ja seadused – ei ole Eesti uudistetoimetuses tähelepanuväärseks probleemiks, küll aga domineerivad sisuloome üle meediaettevõtte ärihuvid.

Ajakirjanikud tajuvad, et kultuuri tuleks kajastada rohkem ka väljaspool suuremaid linnu, kuigi see on keeruline. Sarnaselt piirkondlikule mitmekesisusele tunnetavad ajakirjanikud ka vajadust kajastada võimalikult paljusid erinevaid teemasid, unustades seejuures kohati kaalutleda oma tarbijate eelistusi, lähtudes printsipiibist, et kõik teemad saaksid vähemalt natuke kajastust. Heili Sibrits (2013) tõi näite üksikute vaatajatega tantsuetenduse kajastamise olulisusest, kuigi sellel ei ole Eesti inimestele eriti suurt mõju. Kaarel Kressa (2013) jällegi

kinnitas, et teemade mitmekesistamine pole kriteerium, mille põhjal tehakse valikuid, milliseid teemasid kajastada.

Isiklike maitse-eelistuste mõju suhtes teemadevalikule läksid toimetajate arvamused lahku. Tõnu Karjatse ja Elo Ellermaa ERRist hindasid selle mõju minimaalseks, kuid ajalehtede toimetajad tõdesi, et endale huvi pakkuvad teemad siiski jõuavad suurema tõenäosusega ajalehte ning kui mõnele teemale toimetuses huvilist ei jagu, siis võib see lehest seetõttu ka välja jääda. See ühtib Gitlini (1980) seisukohaga, et uudisteemade raamistamisel mõjutavad ajakirjanikke enim isiklikud väärtused, normid ja huvid. Ka Zelizer (2008) selgitab, et kuna ajakirjanikud viibivad pidevalt kultuuri sees, valivad nad oma eelistuste järgi sellest välja osa, mille auhwa oma seisukohad kujundavad ning teadlikult või alateadlikult mõjutavad need seisukohad nende uudislugusid.

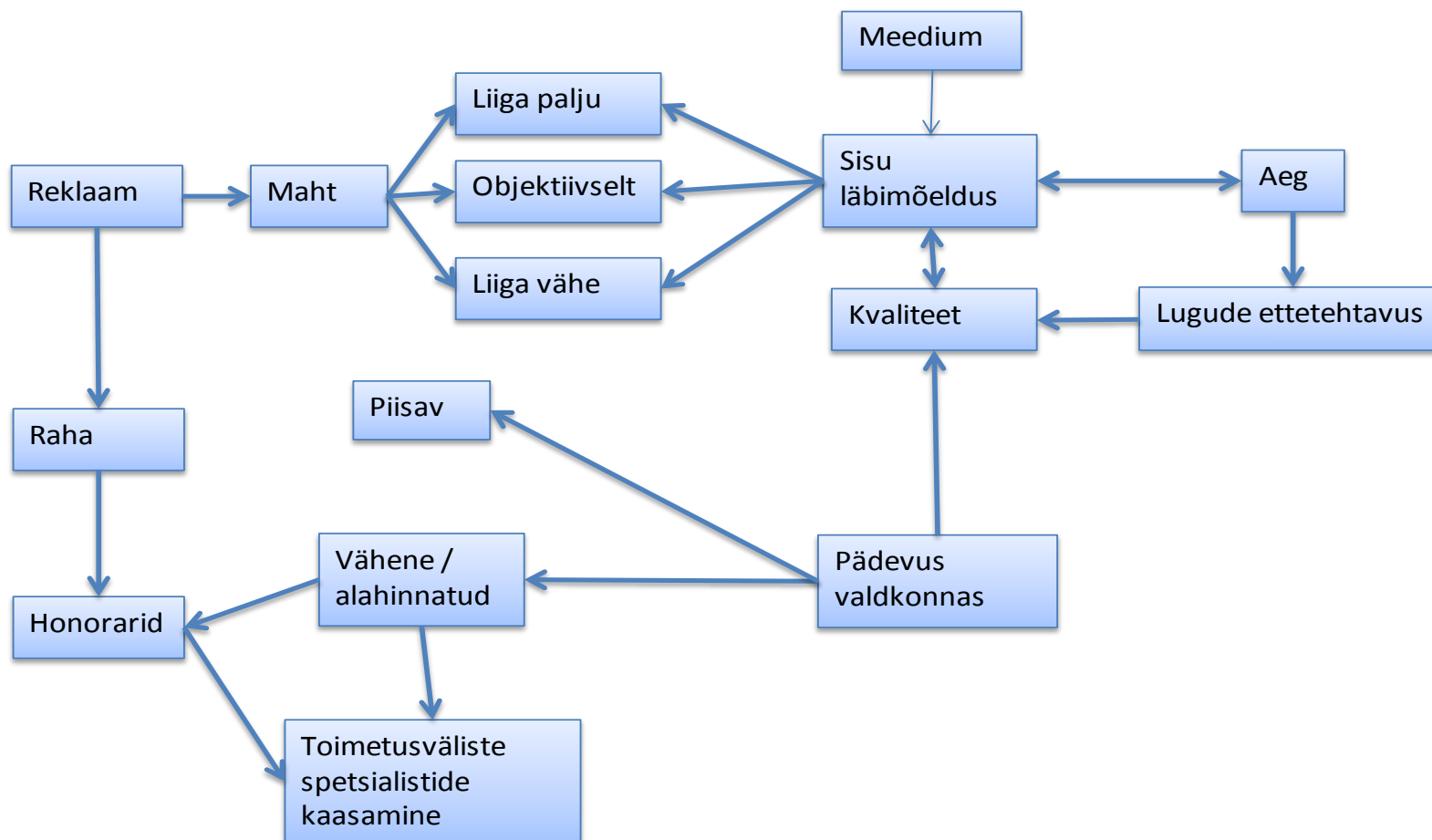
Tõnu Karjatse sõnul ei mängi isiklikud huvid küll kultuuriteemade kajastamisel rolli, kuid ta tõstatab see-eest küsimuse teiste kultuuriväljaannete mõjust igapäevasele kultuuriuudiste voole, eelkõige just online-meedias, kuhu päevalehtede paberlehtedes ilmuvad tekstid regulaarselt ega enamasti täies pikkuses ei jõua ning seetõttu paistavad muude kanalite kaudu veebi-uudistevoogu jõudvad kultuuriteemad rohkem silma.

TK: „Kui Sirp ilmub kord nädalas, siis see on muidugi otsast otsani kultuuri täis ja võib-olla on siis mingi üldine laetus kultuurist mujal ka suurem, kui vaadata kogu päeva pilti ajakirjandusväljaannete poolelt. Aga kui ilmub kuukiri Teater.Muusika. Kino või Vikerkaar või Looming, kas see kallutab ka seda päeva muudes väljaannetes rohkem kultuuri poole?“

Vaatluse ning intervjuude põhjal kujunesid välja omavahel seotud märksõnad, mis iseloomustavad ning mõjutavad kultuuritoimetuse tööprotsesse. Toimetajate kinnitusel algab külje mahu planeerimine pärast reklaami paikapanemist. Teisalt tuleneb reklaamimüügist ka raha, mis võimaldab honorari maksmist ehk toimetuseväliste autorite kaasamist. Reklaamist üle jääva ruumi planeerimise aluseks on sisu hea läbimõeldus, sest see tagab kultuuriküljele hea kvaliteedi – kui ruumiga pole õigesti arvestatud, võivad tähtsad teemad liiga vähe ruumi saada või vähem olulised teemad jällegi põhjendamatult palju (Sibrits 2013).

Külje sisu läbimõeldust mõjutab lisaks reklaamist üle jäävale mahule ka aeg – kiirustades ei pruugi analüüsimiseks piisavalt aega jääda, kuid ka liiga vara valmis tehtud lood võivad aja möödudes osutada ebahuvitavateks või mitte piisavalt aktuaalseteks. Õigel ajal tehtud lood ning läbimõeldud külg tagab kultuuriosale hea kvaliteedi. Selle juures mängib aga rolli ka

lugude sisuline ekspertiis ehk autorite pädevus valdkondades, millest nad kirjutavad. Suurima pädevuse saavutab toimetuse, kaasates oma töösse erialaspetsialiste, mis viib tagasi honorarifondi vajaduse juurde. Kirjeldatud ringne mudel on esitatud järgneval joonisel (Joonis 2):

Joonis 2. Tegurid, mis mõjutavad kultuuritoimetuse tööprotsesse. (Allikas: autori mudel)

Intervjuudest kajastus, et toimetajad eristavad selgelt n-ö harilikke kultuuriteemasid, mida nimetati ka „reasündmusteks“ ning kõrge uudisväärtusega kultuuriteemasid, mis on seotud kultuurimajanduse ja –poliitikaga, pidades silmas eelkõige juba mainitud probleeme Nukuteatri rahastamise ja autoriõiguste küsimuses ning Eesti filmi instituudi loomise ning sellele juhi valimisega.

Järgnevalt on esitatud intervjuudes selgunud väärtused, mida toimetused kummagi kultuuriteema puhul hindavad:

Tabel 6: Kõrge vs hariliku uudisväärtusega teemad

	Harilik kultuuriteema	Kõrge uudisväärtusega kultuuriteema
Toimetused väärtustavad	<ul style="list-style-type: none"> • ettetehtavus > värskus 	<ul style="list-style-type: none"> • kiirus > analüüs
	<ul style="list-style-type: none"> • Teemade võimalikult suur mitmekesisus > kitsam teemadering, suurem süvenemine, analüüs 	<ul style="list-style-type: none"> • Teema pikk kajastatavus (follow-ups), tasakaalustatus
	<ul style="list-style-type: none"> • Eelinfo olemasolu 	<ul style="list-style-type: none"> • Skandaalsus, seotus raha ja poliitikaga
Klassikalised uudisväärtused	<ul style="list-style-type: none"> - aktuaalsus - mõju - värskus 	<ul style="list-style-type: none"> - konfliktisus - erakordsus - värskus - negatiivsus

3.2.3 Toimetajate nägemus kultuurisündmuste kajastamise kvaliteedist

Kultuuritoimetajad leidsid intervjuudes, et kultuurisündmuste kajastamise kvaliteeti mõjutab tugevalt rahapuudusest tulenev ruumipuudus, mille tõttu määrab reklaami hulk erameedia väljaannetes kultuuriteemadele võimaldatava ruumi. Seetõttu on lood ka pigem lühikesed ja kompaktsed, et neid ootamatute ruumimuutuste korral lehte juurde lisada või lehest eemaldada saaks.

Kõik kultuurivaldkonnad saavad Eesti ajakirjanduses vähemalt minimaalses koguses kajastust, tähelepanuta pole jäetud ühtegi. Samas kehtib selle puhul eelpool mainitud mitmekesisuse printsiip, mille tõttu kannatab süvenemine ja põhjalikkus. Intervjuudes tõidki kultuuritoimetajad esile, et nad tunnevad Eesti kultuuriajakirjanduses puudust analüüsist. KK:

„Kommertsmeedia jällegi võiks riskida rohkem pikkade süvitsi minevate analüüsidega,/.../ et kultuuriteemasid ei mängitaks kõige madalamale ühishimetaajale ehk inimestele, kes tegelikult lehti üldse ei loe, vaid vaatavad neis ainult pealkirju.“

Samas ei avaldanud ükski toimetaja valmidust kultuurinähtusele ise põhjalikumat analüüsi pakkuda, kuna viimase aja oluliste temade ja oma toimetuse tööprotsesside kirjeldamisel tõid kõik esile peamiselt vaid uudisväärtuslikkuse kriteeriume, mis lähtuvad jällegi sündmustest, mitte sündmuse taga peituva sisu analüüsist. Elo Ellermaa tõi välja, et ajalehed lähevad viimasel ajal pea eranditult kultuuriteemade puhul arvamslugude ja arvustuste teed, mistõttu on uudise žanr kultuurikülgedelt pea kadunud. Ka Maarit Jaakkola (2013, ilmunisel) toob välja kriitika domineerimise ajalehtede kultuurikülgedel, kuid televisioonis ja raadios seda vastukaaluks eriti ei leidu.

Kultuuritoimetused lähtuvad oma töös eelkõige üritustest ja sündmustest, mille toimumise kohta on toimetustel enamasti olemas ka eelinfo. Samas tajuvad toimetajad ise liigset mugavust eelinfost sõltumisel, sest näevad meedias avaldatuna neid samu pressiteateid, mida ka ise saavad. Ometigi nimetavad nad eelinfot üheks olulisimaks kriteeriumiks, kuna kultuuriteemad tehakse tavaliselt valmis varem enne ilmumist kui muud uudisteemad.

Lisaks nimetasid ajalehetoimetajad pikkade analüütiliste tekstide vähesuse kõrval üheks suureks probleemiks ruumipuudust, mille käes kultuuriajakirjandus tugevalt kannatab ning toimetajad pole selle tõttu oma valikutes vabad. See omakorda ei soosi ruuminõudlikku analüüsi.

Üldiselt hindasid toimetajad kultuurikajastuste järjepidevust heaks, nädala lõikes jagunevad kultuuriteemad suhteliselt ühtlaselt. Siiski esineb aeg-ajalt reklaamituru madalseisu või vastupidiselt hea hetkeolukorra tõttu temade kuhjumist teatud päevadele. Seda mõjutavad suuresti ka kultuurisündmused, mis koonduvad sageli nädalavahetustele või ka aasta lõikes teatud perioodidele. Elo Ellermaa tõi välja, et tavaliselt on kultuurivaene esmaspäev, Heili Sibrits nimetas aasta lõikes perioode, mil on kultuurielus kõrgaeg või madalseis.

HS: Kui reklaamimüügis on väga hea periood või väga halb periood, siis mõlemal juhul on ajalehes ruumi vähem./.../ Kõik oleneb ka sellest, mis toimub eesti kultuuris. Näiteks märtsikuu on väga tihe, aga juulis peale suvelavastuste ja meelelahutuslike kontsertide suurt midagi ei toimu. Samamoodi on jaanuarikuu suhteliselt vaikne, aga oktoober-november on väga tihedad.“

Kultuurivaldkondadest tõid toimetajad esile teatri, filmi ja kirjanduse, mida kajastatakse teistest enam, ning tantsu ja visuaalse kunsti, mida kajastatakse pisut vähem. Siiski leidsid

toimetajad, et valdkondade vahel on proportsioonid publiku huvi ja sündmuste hulga suhtes paigas. Selle seisukoha põhjal lähtub meedia kultuurivaldkondade kajastamisel reklaami ja muude mõjutegurite järel siiski avalikkuse agendast (McCombs 2005), tulles vastu auditooriumi ootustele.

Toimetajad tõid esile ka teatud teemade sobivuse mõnele kindlale meediumile, mistõttu mõjutab meedium ka kajastatavate teemade ringi ning žanrit – televisioon ning raadio soosivad tänu heli- ja telepildi võimalusele ürituste kajastamist sündmuskohalt, trükimeedia aga viimistletud arvamusi ning kriitikat.

3.3 Olulised ning enim kajastatud teemad

Alljärgnevas tabelis (Tabel 7) on esitatud vaatlusperioodil järjekorras kolm enim kajastatud teemat ning kolm teemat, mida kultuuritoimetajad pidasid samal perioodil kõige tähtsamateks. Edasised teemad pälvisid üsna võrdselt kajastusi. Oluline on pidada silmas, et kuigi toimetajad teadsid täpset uurimisperioodi, tõid nad näiteid siiski vaid intervjuu hetkel viimaste päevade teemadest, pidades ligi nädala vanuseid kultuuriteemasid juba üsna vanadeks. Toimetajad hindasid kõrgelt erakordseid kultuuripoliitilisi sündmusi, mida ka kajastati palju, kuid ei pidanud palju lugu iga-aastastest regulaarsetest kultuuriüritustest, millele tegelikkuses siiski leidis palju kajastusi.

Enim kajastatud teemadest ning ka toimetajate hinnanguil tähtsaimatest teemadest eristuvad uudisväärtustena skandaalsus ja konfliktus. Kuigi toimetusetöö igapäevases praktikas hinnatakse lugude ettetehtavust ning sündmustest etteteadmist, said vaatlusperioodil enim kajastust ning kõrgeimad hinnangud siiski sündmused, mis tulid ootamatult ning külvasid palju segadust, kuid tekiasid ühiskonnas ka laiemat kultuuriteemalist diskussiooni. Järgnevad palju tähelepanu pälvinud teemad olid juba „reasündmused“, mis mõjutasid kultuuriüritustena Eesti kontekstis üsna paljusid inimesi ning olid seega õigustatult aktuaalsed teemad.

Tabel 7. Toimetajate hinnangul olulised teemad ja tegelikkuses enim kajastatud teemad

Enim kajastatud teemad:	Toimetajad: tähtsaimad teemad
<p>1. Skandaalid nukuteatris</p> <p>2 .Eesti Filmi Instituudile valiti juht</p> <p>3. Tallinn Music Week'i toimumine ja selle üritused</p> <ul style="list-style-type: none"> - Loominguliste liitude pleenumi aastapäeva kõnekoosolek - Eesti muusika päevad - Linnateatri ja Draamateatri ühislavastus „Utopia rannik. Laevahukk“ - Rein Marani film „Hiite lummuses“ - Eestit esindab tänavusel Veneetsia biennaalil kunstnik Denes Farkas - Tekstiilikunstnik Anu Raua juubelikonverents ja näitus - Jaapani tušimaali näitus Tallinnas - Maailmafilmi festival Tartus - Oskar Lutsu huumoripreemia andmine näitleja Märt Avandile 	<p>1. Skandaalid nukuteatris</p> <p>2. Probleemid Eesti Filmi Instituudi loomisel ja juhi valimisel</p> <p>3. Andrus Kiviräha uue romaani ilmumine</p> <ul style="list-style-type: none"> - Mari-Liis Lille kõne loomeliitude pleenumi juubeliistungil - Eesti kunstnike kevadnäitus - Tallinn Music Week – popmuusikale koha leidmiseks kultuuripoliitikas - Rein Marani uus film „Hiite lummuses“ - Tallinna raamatumess - Teatriuhindade jagamine - „Antigone“ etendumine Vene teatris

4 Järeldused ja diskussioon

4.1 Järeldused

Saadud tulemuste põhjal jõudis käesoleva töö autor uurimisküsimustest lähtudes järgmiste järeldusteni:

- Milline on kultuuriteemade kajastamise voog valitud päevalehtedes ning ERRi tele- ja raadiosaadetes?

Kultuuriteemade kajastamise voog on uuringu valimi piires regulaarne, kuid kultuuriteemade maht erineb väljaannete numbrite lõikes suuresti. Igas valitud kanalis on regulaarne kultuurikülj või saateblokk, kuid just eelkõige ajalehtedel on selle maht väga ebastabiilne ning pidevalt reklaami hulgast sõltuv. Raadiosaatele „Kultuuriuudised“ on ette nähtud alati umbes kümme minutit, kuid see ajapiirang on paindlik – vaatlusperioodil kõikus saate pikkus 6-14 minutini. „Aktuaalse kaamera“ kultuuriblokile on ette nähtud iga päev kuus minutit, mis võib erandjuhul koostöös teiste toimetustega pisut pikeneda. Nii Vikerraadio uudiste põhisaates „Päevakaja“ kui õhtuses „Aktuaalses kaamera“ põhisaates on kultuuriteemade hulk jällegi varieeruv. ERRi kanalitel on kultuuriteemadele fikseeritud kindel eetriaaja hulk vaid kell 18.30 eetris olevas saates, kuid mitte õhtustes põhisaates.

Kultuurivaldkondadest domineerivad kajastustes kultuuripoliitilised ja –majanduslikud probleemid. Nende valdkondadega seotud teemad jõudsid uurimuse vaatlusperioodil ka mitmel korral saadete avalugudeks ning ajalehtede esikaantele ja esimeste külgede lugudeks. Siinkohal tuleb siiski silmas pidada nende teemade haruldust. Traditsioonilistest kultuurivaldkondadest domineeris kajastustes selgelt teater, millest kirjutati peamiselt arvustuse žanris.

Ilmnesid ka mõned kanalitepõhised tendentsid: leidus teemasid, mida kajastasid põhjalikult nii ERRi raadio kui televisiooni kultuuriuudised, kuid ajalehtedes neist ei kirjutatud. Kahte ajalehte omavahel võrreldes oli teemade kokkulangevusi vähe, üksikutel juhtudel toimus see

erinevatel päevadel. Vaatlusperioodil aktuaalsed probleemteemad Nukuteatri rahastus- ja autoriõiguse probleemidest ning Eesti filmi instituudi juhi valimisest leidsid kajastust kõikidel kanalitel.

- Milline on kultuuriteemasid vahendavate ajakirjanike ja toimetajate refleksioon kultuuritoimetuse tööst?

Uurimuses osalenud toimetustes valitakse teemad järgmisesse lehenumbrisse/saatesse ühiselt toimetuse koosolekul. Harilikest päevauudistest erineb protsess selle poolest, et teemad püütakse paika panna pikemalt enne ilmumist/eetrisseminekut. Toimetajad pakuvad koosolekul välja oma ideed ning seejärel vaadatakse ühiselt ürituste eelinfot, kuhu tuleks kohale minna. Eelinfo põhjal pannaksegi paika plaan, millal võiks millise loo ära teha. Samas arvestatakse alati muutuvate oludega ning viimasel hetkel saabuvad olulised teemad jõuavad ka lehte, kuid seda juhtub üsna harva ning need peavad olema erakordsed. Viimased paar kuud intervjuude toimumise eel (aprill 2013) on olnud selles osas väga erandlikud, sest meedias on olnud kaks aktuaalset kultuuripoliitilist probleemi, mis toimetuste varasemaid plaane tugevalt mõjutanud on.

Ajalehtede toimetajad nentisid, et lõpliku teemadevaliku lehenumbrisse otsustab siiski reklaami hulk, mis määrab ära kultuuriteemadele jääva ruumi. Reklaami hulk võib planeeritust viimasel hetkel palju muutuda ning toimetajad peavad sellega arvestama.

Kuna reklaamist võib jääda ootamatult palju ruumi vabaks või seda võib hoopiski viimasel hetkel palju juurde tulla, – nii et planeeritud pikem lugu ei mahugi sellesse numbrisse, siis hindavad kultuuritoimetused kõrgelt lugude ettetehtavust. Samaselt ajalehtedega püüavad ka ERRi ringhäälingukanalid eelinfo abil saabuvatest üritustest lood juba võimalikult vara ära teha, et need vajalikul hetkel eetris ette mängida.

Suur sõltuvus reklaamist ja eelinfost eeldab toimetajatelt ka suurt tööprotsesside läbimõeldust. Lugusid peab olema piisavalt palju ette tehtud, et mahu ootamatu suurenemise korral oleks midagi avaldada. Samas ei tohi ettetehtud lugusid olla ka liiga palju, sest kui kultuuriteemad saavad pikalt vähe ruumi ajalehes, tuleb olemasolevad lood suurema mahu saabumisel ära avaldada, enne kui need vananevad, ning siis ei pruugi tähtsamatele teemadele jällegi piisavalt ruumi jääda.

Teemade esitamise hea läbimõeldus suurendab küll lugude kvaliteeti, kuid see võtab jällegi aega ning seetõttu on vastuolus kanalitega, kellele on kiirus eriti suure tähtsusega, nagu raadio ja online-meedia. Mida kiiremini püüavad kanalid infot avaldada, seda vähem jääb neil aega teema analüüsimiseks. Elo Ellermaa selgitas intervjuus kiiruse mõju Nukuteatri pressikonverentsi näitel: pressikonverentsil öeldi, et teatri direktor astus ise tagasi ning toimetajad saatsid info sõnumiga otse online-väljaannetesse, kuid toimetajad, kel oli rohkem aega olukord analüüsida, selgitasid välja, et tegelikult direktor hoopiski taandati ametist ning nemad ei avaldanud meedias väärat informatsiooni.

Kiirus ja suur teemadering mõjutavad ajakirjanikke enda erialase professionaalsuse hindamisel. Intervjuudest selgus, et kõikidel toimetajatel on mitu kultuurivaldkonda, mida nad kajastama peavad ning sageli eelistavad nad tellida kaastöid toimetusevälistelt autoritelt, kuna ei pea end mõnes teemas piisavalt pädevateks. Koosseisuväliste autorite kaasamise võimalikkus sõltub jällegi rahalistest võimalustest, mille määrab suuresti reklaamituru hetkeseis, kuna reklaamimüük on meediaväljaannete üks peamisi tuluallikaid.

Seniste praktikate põhjal pole toimetuste honorarifondid koosseisuvälistele autoritele piisavalt suured, et motiveerida neid alati soovitud lugu tegema. Heili Sibrits tõi välja ühe peamise probleemina Eesti kultuuripildi koondumise Tallinna ja Tartu ümber, kuna väljaannetel pole võimalik maksta reporterite ega kaastöötajate saatmise eest muudesse Eesti linnadesse, kus toimuvad samuti olulised kultuuriüritused.

Kuna kitsaste rahaliste võimaluste tõttu tuleb teha valikuid, milliseid teemasid kajastada ja milliseid mitte, hakkavad ajakirjanikke mõjutama nende isiklikud eelistused. Toimetajad ei hinda nende mõju küll eriti suureks, kuid siiski kinnitavad isikliku maitse mõju teemadevaliku otsustusprotsessile. Kui mõnele temale toimetuses huvilist ei jagu, võib teema seetõttu üldse kajastamata jääda. Alternatiiviks oleks võimaluse korral teema pakkumine mõnele kaasautorile.

Kuigi kultuuriajakirjanikke mõjutavad nende töös isiklikud maitse-eelistused kultuurivaldkondades, püüavad siiski kõik intervjuueeritud toimetused pakkuda võimalikult mitmekesisest kajastust Eesti kultuurielust. Toimetajad peavad teemade mitmekesisust väga oluliseks, teadvustamata alati, et kõikide teemade järele ei pruugi auditooriumi nõudlust olla, kuid nad peavad nende kajastamist Eesti kultuuri sesiukohast siiski oluliseks. Heili Sibrits tõi

intervjuus näiteks tantsuetenduse, millel võib olla vaid üksikuid huvilisi, kuid toimetus leiab sellele alati koha, kui see etendus on oluline Eesti kultuurile tervikuna.

Teemade valimisel tõid toimetajad esile ka meediumi mõju teemaderingile: televisioonis ja raadios on kultuuriteemad uudistekesksemad ehk vahendavad enam sündmusi, ajalehed pakuvad rohkem arvustusi. Kõik toimetajad mainisid, et tants on kultuurivaldkondadest kõige vähem kajastatud, kuid televisioonis hinnatakse seda tänu heale visuaalsele materjalile kõrgelt. Samas on raadiol ja trükiväljaannetel eelis abstraktsete teemade käsitlemisel, millele on keeruline leida pildilist materjali.

Tõnu Karjatse arvas ka, et üks igapäevase kultuuriteemade uudisvoo mõjutegur võib olla nädala- ja kuukirjade ilmumine. Kui paberlehtede kultuurikülgede sisu eriti online-meediasse ei jõua, siis näiteks Sirbi ilmumine kord nädalas võib sel päeval tuua kultuuriteemasid juurde ka online-meediasse, kus neid harilikult paberlehtedest märgatavalt vähem on.

Intervjueeritud toimetajate hinnang kultuuriteemade kajastamise kvaliteedile Eesti uudisajakirjanduses on hea, kuigi nad tõid välja ka puudujääke. Toimetajad hindavad teemade mitmekesisust, nad nendivad, et mõned teemad küll domineerivad pisut, – näiteks teater ja kirjandus – kuid kõikide teemade kajastamisel on proportsioonid paigas tarbijate huvi ja erinevates valdkondades toimuvate sündmuste hulgaga. Samas tunnevad intervjuus osalenud toimetuste esindajad kultuuriteemade kajastamisel teemade mitmekesisuse kõrval puudust sügavamast analüüsist.

Intervjueeritavad tõid välja eelinfo suure tähtsuse kultuuriteemade kajastamisel, kuid samas tajusid ja heitsid ette ka liigset eelinfost sõltumist, tundes ilmunud lugudes puudust lisainfost, mis pakuks midagi uut lisaks sellele, mis kõikidesse toimetustesse saabunud pressiteadetes juba niigi kirjas on.

Toimetajad leidsid, et erinevates toimetustes on palju nii häid kultuuriteemade kajastajaid kui ka kaasautoreid ja –kriitikuid, kuid tõid autoreid kammitseva suure probleemina esile ruumipuudust teemade valimisel ja kajastamisel, mistõttu ei ole ajakirjanikud oma valikutes vabad.

4.2 Diskussioon

Uuringu tulemustest lähtub, et kultuurikülgede ja –saadete toimetajad tunnevad, et nad ei ole oma valikutes vabad, seda eelkõige reklaamist sõltuvas erameedias. Toimetajate kammitsetuse tegurid võib jagada kaheks: toimetusevälised ja –sisesed. Toimetuseväliselt paneb nad sundolukorda nende väljaanne, kes võimaldab neile külgedel ruumi vastavalt reklaamirahast tulenevatele võimalustele ning seab eelarve kultuuritoimetuse majandamiseks. Toimetusesisesed piirajad aga tulenevad osaliselt mugavustsoonist, mis on ajakirjanikele tekkinud valitseva kultuuriteemade vahendamise rutiini tõttu. Tänu kultuuriürituste rohkele eelinforele on mugav ka nendest sündmustest lugusid ette ära teha ja neid sobival hetkel avaldada, et ei peaks viimasel hetkel muretsema. Töö aegsasti planeerimine on hea, kuid vaid kultuuriastuste ja ürituste korraldajate ette pkautud informatsiooni kasutamisega jäävadki kultuurikajastused sündmuste toimumisest teatamiseks ning kui ajakirjanikud teemasse süüvimiseks lisatööd ei tee, on raske jõuda ka analüüsikohtadeni, millest toimetajad ise kajastustes puudust tunnevad.

Kultuuriteemasid vahendavad ajakirjanikud on harjunud sündmuse vahendaja positsiooniga, tundes kultuuriteemades puudust analüüsis, kuid nad ei näe end olukorda muutmas, sest nende välja kujunenud tööruutiinis pole selleks justkui kohta. Ühest küljest võib väljaande rahaline surve mõjuda kultuuriajakirjanike enesekindlusele halvasti, kui toimetajate vähesuse tõttu pole valdkonnad piisavalt paljude töötajate vahel ära jagatud ning nad peavad kajastama ka valdkondi, milles end ebakindlalt tunnevad. Teisalt jällegi võivad rahalised võimalused toimetuseväliste autorite kaasamiseks viia koosseisulisi töötajaid lähemale mugavustsoonile – polegi mõtet ise üritada teemasse süüvida, kui on võimalus paluda selleks erialaspetsialisti. Kui toimetustel spetsialistidelt kaastööde tellimiseks raha napib, võiksid ehk ka ajalehtede kultuuritoimetused kaaluda rohkem uudislikku stiili ja intervjuu žanrit, kus kultuuriajakirjanikud saavad erinevate kultuurivaldkondade tipptegijatelt ise kommentaare küsida ning neid läbi analüüsides uudisloo kokku panna. Tasakaalustatud uudisliku žanri töid toimetajad ka ise intervjuudes välja kui ajalehtede kultuurikülgedel defitsiitse žanri, mida nad tahaksid rohkem näha.

Uurimuse tulemustest selgus, et kuigi kultuuritoimetajad ei lähtu teemade valimisel teadlikult uudisväärtuslikkuse kriteeriumidest, nimetavad nad neile kultuuriteemade juures oluliste uudisfaktoritena siiski just neid kriteeriume: aktuaalsus, konflikt, värskus, lähedus, mõju,

erakordsus. Toimetajad kinnitasid intervjuudes, et kultuuripoliitilised probleemid on nende jaoks kindlasti olulisemad teemad kui „reasündmuste“ vahendamine. Kuna kultuuripoliitilised skandaalid on toimetajate sõnul Eestis üsna erakordsed, siis on viimase paari kuu sündmused muutunud oluliselt kultuuritoimetuste töörütmil: kui muidu on lood aegsasti valmis, siis nüüd on saabunud viimasel hetkel palju uut olulist infot, mida tuleb kõigepealt analüüsida ning seejärel varem valminud teemadele eelistada. Nagu intervjuudest selgus, ei osanud kultuuritoimetajad alati kiiret analüüsimist vajava informatsiooniga õigesti ümber käia ning meediasse sattus hulganisti vastuolulist infot selle kohta, kas Nukuteatri juht astus ise tagasi või ta vabastati ametist ja kelle täpselt kultuuriminister ikkagi tagasi kutsus.

Edasistes uuringutes võiks uurida ajakirjanduse käitumist Nukuteatri skandaali puhkemisel ning ka loominguliste liitude pleenumi juubeliistungil Mari-Liis Lille peetud kõnele järgnenud meediakajastusi. Mõlemad sündmused olid kultuuriajakirjanduse jaoks erakordsed ning nende aktuaalsusperiood langes ka osaliselt kokku. Kultuuritoimetused pidid väljuma oma tavapärasest tööruutini ning täitma uuenenud, kriitilisemat ja analüütilisemat rolli. Toimetajad nimetasid neid sündmusi erakordseteks ning äärmiselt tähtsateks, mistõttu võiks välja selgitada, kuidas ajakirjandus nende teemade kajastamisel käitus ning kuidas antud sündmused kultuuritoimetuste tööruutiini ja initsiatiivikut mõjutasid.

Uurimist väärt oleks kindlasti ka Tõnu Karjatse intervjuus tõstatatud küsimus sellest, kuidas mõjutavad nädalas või kuus korra ilmuvad kultuuriväljaanded ilmunispäeval online-ajakirjanduses kultuuriteemade esindatust uudisvoos. Nagu toimetajad välja tõid, ei jõua nende toimetuste paberlehtede kultuurikülgede sisu samade ajalehtede veebiversioonidesse kas üldse mitte või jõuab hiljem, vähendatud kujul või tasulisena. Karjatse tõstatatud hüpoteesi võiks uurida kui võimalust tarbida online-meedias tasuta kvaliteetset kultuuriajakirjandust.

Käesoleva uurimuse puuduseks võib tuua kvalitatiivsele uuringule omast subjektiivsust tulemuste tõlgendamisel ning antud töö puhul ka vaatlusperioodist tulenevat juhuslikkust. Erinevatel perioodidel kultuurikajastusi vaadeldes võib jõuda väga erinevate tulemusteni – nagu tõid intervjuudes välja ka toimetajad, on kultuuriteemadel aasta lõikes oma kõrghooajad ja madalseisud. Kuna käesoleva uurimuse vaatlusperioodi sattusid aga kultuuritoimetustele erakordsed ning kultuuripoliitiliselt olulised sündmused, võib öelda, et vaatlusperioodi juhuslikkus mängis uurija kasuks, sest tähtsamate teemade puhul omasid toimetajad neist ka

tugevamaid arvamusi, mis võimaldavad teha võrdlusi kultuuritoimetuste tavaliste tööpraktikate ning erakordsete sündmuste vahel. Kultuuritoimetuste tööpraktikate analüüsimine aga pakub selgitusi kultuurikajastuste olemusele ning tööruutini harjumuste kaardistsamine on esimene samm nende muutmiseks, sest nagu selgus intervjuudest, ei teadvusta valimisse kuulunud kultuuritoimetused mitmeid oma tööruutiine, mida nad ise tegelikult kultuurikajastuste nõrkadeks kohtadeks peavad.

Kokkuvõte

Käesolev uurimistöö „Kultuurisündmus Eesti uudisajakirjanduses“ uuris, kuidas kajastatakse valitud Eesti peavoolumeedia uudisteväljaannetes kultuuriteemasid, lähenedes sellele kultuuritoimetuste tööprotsesside uurimise kaudu. Antud töö eesmärgiks oli püüda mõista, kuidas vahendatakse Eesti uudisajakirjanduses kultuuri, analüüsides kultuurikajastusi ning kultuuritoimetuste tööprotsesse.

Töö tulemustest selgus, et kultuuritoimetuste suurimateks mõjuteguriteks on reklaam ja raha, mis on kahtlemata olulised tegurid kõikjal erameedias, kuid kultuuroitoimetustes otsustab reklaamist tulenev rahaline seis selle, kas on võimalik kaasata toimetuseväliseid autoreid. See on võimalus, mida toimetused väga kõrgelt hindavad. Ajakirjanikud eelistaksid kasutada kaastöid teemades, milles nad oma pädevust piisavalt kõrgeks ei hinda. Toimetajatel on meediaettevõtete rahaliste ressursside piiratuse tõttu sageli mitu vastutusala erinevates kultuurivaldkondades ning pole võimalust keskenduda täielikult ühele teemale.

Toimetajad tõid intervjuudes välja, et sooviksid näha kultuuriteemade kajastamisel rohkem analüüsi, kuid samas ei väljendanud nad valmidust seda ise pakkuda. Kultuuritoimetused on harjunud kultuurilugusid tegema pikemalt ette, kui seda tehakse harilikes uudistetoimetustes. Pikalt ette võimaldab kultuurilugusid valmistada operatiivne eelinfo, mille kultuuriürituste korraldajad enamasti ajakirjandusele saavad. Sellest lähtuvalt on kultuuriajakirjanikud teatavas mugavustsoonis ning toimetajate hinnangul kajastub kultuuriteemades liiga palju pressimaterjale ning vähe ajakirjanike lisauurimist.

Töö tulemustest lähtus, et pideva eelinfost sõltumise tõttu pole kultuuritoimetused alati valmis ootamatult juhtuvateks sündmusteks, mida tuleb nende mõjukuse tõttu avaldamisel eelistada ettetehtud lugudele. Nii juhtus näiteks Nukuteatri pressikonverentsi kajastamisega, kust kultuuritoimetajad kohapealt infot toimetustele saatsid, eelistades kiirust analüüsile, kuid seetõttu ka ekslikku infot meediasse edastasid.

Teemade valimise kriteeriumitena nimetasid intervjuueritavad võtmesõnadena peamiselt uudisväärtuse kriteeriume – skandaal, konflikt, aktuaalsus, mõju, erakordsus. Toimetajate

sõnul on kultuuripoliitilised ja -majanduslikud teemad kindlasti tähtsamad kui „reasüütmused“, kuid neid esineb harva. Toimetajad ei välistanud ka isikliku maitse mõju kultuuriteemade valimisel, kuid ei pidanud seda siiski määravaks lõplikul teemavalikul.

Töö tulemustest lähtus, et kultuuriteemade käsitlemine uudisajakirjanduses on uudisväärtusest lähtuv ning ajakirjandus toimib eelkõige kultuurisündmuste vahendajana, pakkumata arvestatavat omapoolset analüüsi. Eelpool esitatud tulemuste saavutamiseks on töö peamine uurimiseesmärk täidetud.

Uuringu tulemusi mõjutas vaatlusperioodi juhuslikkus ning ka valitud intervjuueeritavate subjektiivsus, kuid tänu kõikide peamiste igapäevaväljaannete uudistetoimetuste esindajate olemasolule hindab töö autor valimit piisavalt representatiivseks. Edasisteks uuringuteks kultuuriajakirjanduse valdkonnas soovib autor uurida ajakirjanduse käitumist Nukuteatri skandaali puhkemisel ning loominguliste liitude pleenumi juubeliistungil Mari-Liis Lille peetud kõnele järgnenud meediakajastusi, kuna mõlemad sündmused olid kultuuriajakirjanduse jaoks erakordsed ning omasid suurt mõju.

Summary

In my bachelor's thesis "Culture Events in Estonian News Journalism" I am discussing how Estonian mainstream news media cover Estonian culture events in its primary dailies Eesti Päevaleht and Postimees, on TV-channel ETV and radio channel Vikerraadio both of Estonian Public-Broadcasting Service (ERR). The cultural coverages are discussed on the basis of an observation and the following four interviews with the editors of culture departments from the same organisations.

At first, I conducted an observation of two weeks, reading, watching and listening to every unit of culture news and reviews from these newspapers and channels. Based on the main keywords describing these cultural coverages I conducted four interviews with the editors: Heili Sibrits (Postimees), Kaarel Kressa (Eesti Päevaleht), Elo Ellermaa (ETV) and Tõnu Karjatse (Vikerraadio). The central research questions were how the current culture news flow looks like and how does the editors of culture departments themselves reflect the cultural coverages – which factors influence the most the process of news production.

The analysis of the main results were conducted with the method of qualitative content analysis and the conclusions show that the main factors that influence the working process of culture departments are advertisements and finances, especially in commercial news production. The editors say that they prefer to order reviews from specialists outside their own organisations but the newsrooms are often lacking finances to do that. For that reason, journalists have more than one culture spheres that they are responsible for covering.

The editors pointed out that they would like to see more analytical texts in mainstream cultural coverages but none of them showed willingness to add their own extra effort to this. Journalists of culture departments are used to producing their stories long before publicising them – in the context of news production – because the common practice is that they cover pre-scheduled events. On the other hand, editors admitted that there are too many press releases publicised in the culture news. Due to this practice, the newsrooms are not always ready to cover unexpected events and scandals because they have already planned and filled the space in their sections.

The keywords for choosing a culture topic to cover are scandal, conflict, magnitude and extraordinariness. News values are an important aspect when discussing over a culture topic. What is more, topics related to culture politics and wider problems are more preferred by the editors than bare coverages of ordinary culture events. The editors admit that personal preferences may influence them when choosing a topic to cover but are not prevailing because the final topics for the next issue or broadcast are still fixed after the discussion in the news organisation.

In conclusion, this bachelor's thesis "Culture Events in Estonian News Journalism" found out that cultural coverages in Estonian mainstram news media are unlikely analytical and the usual formats are ordinary coverage, news or specialist review. By coming to these conclusions presented above the author has reached the main aim of this research.

Keywords: cultural journalism, culture events, cultural coverage, culture criticism, reviews, culture departments, news values.

Kasutatud kirjandus

Berkowitz, D. (1997). *Social Meaning of News*. London, New Delhi et al: Sage

Danes, M. & P. Perron (2005). *Kultuuride analüüs*. Tallinn:Valgus

Eesti Rahvusringhäälingu arengukava 2013-2016 (2012). URL (kasutatud jaanuar 2013)

http://err.ee/files/ERR_arengukava_2013-2016.pdf

Eesti Rahvusringhäälingu seadus (18.01.2007) RT I 2007, 10, 46; (muudetud 16.12. 2010)
RT I, 06.01.2011, 1; URL (kasutatud jaanuar 2013)

<https://www.riigiteataja.ee/akt/12786086?leiaKehtiv>

Eilders, C. (2006). News factors and news decisions. Theoretical and methodological advances in Germany. *Communications*, 31. 5 – 24.

Flick, U. (2006). *An Introduction to Qualitative Research*; London: Sage

Harcup, T. (2004). *Journalism Principles and Practice*, pp 30-40; London, New Delhi et al: Sage

Hellman, H. & Jaakkola, M. (2012). From Aesthetes to Reporters: The Paradigm Shift in Arts Journalism in Finland. *Journalism: theory, practice and criticism*; pp 1-19. University of Tampere

Hennoste, T. (2008). *Uudise käsiraamat*. Tartu Ülikool

Hirsijärvi, S. & P. Remes & P. Sajavaara (2010). *Uuri ja kirjuta*; lk 192-195. Tallinn: Medicina

Hsieh, H.-F. & S. E. Shannon (2005). Three Approaches to Qualitative Content Analysis. *Qualitative Health Research*, vol 15; pp 1227-1288

Jaakkola, M. (2013, ilmumisel). Outsourcing the views, developing the news. Organizational changes and field hybridity of cultural journalism. University of Tampere

- Kang, S. & S. Gearheart & H.-S. Bae** (2010). Coverage of Alzheimer's Disease From 1984 to 2008 in Television News and Information Talk Shows in the United States: An Analysis of News Framing; *American Journal of Alzheimer and Other Dementias*; 2010, 25:687
- Kase, K.** (2011). Eesti veebitoimetajate ajakirjanduslikud praktikad. Magistritöö. Tartu Ülikool, Ajakirjanduse ja kommunikatsiooni instituut.
- Kepplinger, H. M. & Ehmig, S. C.** (2006). Predicting news decisions. An empirical test of the two-component theory of news selection. *Communications*, 31. 25 – 43.
- Laherand, M.-L.** (2008). *Kvalitatiivne uurimisviis*; lk 176-182; 199-203; 289-299: Tallinn 2008
- Lehtonen, M.** (1998). Kuidas tähendusi uuritakse? Lõhmus, M. *Kultuur ja analüüs*. Tartu: Tartu Ülikooli kirjastus; lk 93-106
- Lõhmus, M. & M. Lauristin & R. Salupere** (2004). Inimesed kultuuriväljal: aktiivsus ja eelistused. *Eesti elavik 21. sajandi algul*
- Meediateenuse seadus* (16.02.2010). RTL, 25.04.2012,4, muudetud 04.04.2012 (kasutatud aprill 2013) URL <https://www.riigiteataja.ee/akt/106012011001?leiaKehtiv>
- McCombs, M.** (2005). A Look at Agenda-Setting: past, present and future. *Journalism Studies 2005*, vol 6 no 4, pp 543-557
- McManus, J. H.** (1994). *Market-Driven Journalism: Let the Citizen Beware?*; London and New Delhi: Sage
- Ostertag, S.F.** (2010). Processing Culture: Cognition, Ontology and the News Media; *Sociological Forum*, Vol 25, No 4, December 2010; pp 826-828
- Palmer, J.** (2000). *Spinning into Control. News Values and Source Strategies*; pp. 26-27; London and New York: Leicester University Press
- Sevänen, E.** (1998). Kultuuri mõiste ja kultuurianalüüs. Lõhmus, M. *Kultuur ja analüüs*. Tartu: Tartu Ülikooli kirjastus; lk 25-33

Zelizer, B. (2008). *How Communication, Culture and Critique Intersect in the Study of Journalism*; Annenberg School for Communication, University of Pennsylvania, Philadelphia: Blackwell Publishing; pp. 86-91

Williams, A. (2009). Examining Agenda Setting and Framing Theories from a Public Relations Perspective: Implications for Professional Practice. Ettekanne. *The Annual Meeting of the International Communication Association*, New Orleans Sheraton 29. mai 2009

Lisad

Lisa 1 Vaatluse andmed

Päevalehed			Esmaspäev 18.03	Teisipäev 19.03	Kolmapäev 20.03	Neljapäev 21.03	Reede 22.03
EPL	<p>1) pealkiri, paiknemine lehes, žanr</p> <p>2) Autor</p> <p>3) Teema</p> <p>4) Allikad</p>	<p>1) Pealkiri, paiknemine lehes: „Nähtamatu mees otsib oma rada“ arvustus (Arkaadia lk 13-14)</p> <p>Teema: Holger Kaintsi raamat „Kõrvalepõige“ – minategelane muutub nähtamatuks</p> <p>Autor: <u>Kaarel Kressa</u></p> <p>Allikad: -</p> <p>2) Pealkiri, paiknemine lehes: „Briti kirjandusauhinnad paljunevad ja vahetavad nime“ uudis</p> <p>Teema: Bookeri</p>	<p>1) Pealkiri, paiknemine lehes: „Vabadus läks teele Premuhhino mõisast“ lk 14 arvustus</p> <p>Teema: Draamateatri ja Linnateatri näitlejate ühistükk, Tom Stoppardi „Utopia rannik“ – suurepärase näitlejatöö, hea loojutustus, tegevustik veniv</p> <p>Autor: Andres Laasik</p> <p>Allikad: -</p> <p>2) Pealkiri, paiknemine lehes: „Pritzkeri arhitektuuripremia läks</p>	<p>1) Pealkiri, paiknemine lehes: „Nukuteatri audit leidis rikkumisi ja süveneva miinuse“ lk 6 uudised</p> <p>Teema: 350 000 euro suurune puudujääk Nukuteatri rahakotis detsembris, riigihanked korraldamata, autoritasud maksmata</p> <p>Autor: <u>Kaarel Kressa</u>, <u>Merilin Kruuse</u></p> <p>Allikad: Paavo Nõgene; Meelis Pai, Jaan Puusaag</p> <p>2) Pealkiri, paiknemine lehes: „Taani televisiooni</p>	<p>1) Pealkiri, paiknemine lehes: „Vene lavastaja Lev Erenburg: ootame väga kohtumist Tallinna publikuga“ lk 13 intervjuu</p> <p>Teema: vene lavastaja L. Erenburgi näidendid Vene Teatris, meistiklassid</p> <p>Autor: <u>Andres Laasik</u></p> <p>Allikad: Lev Erenburg</p> <p>2) Pealkiri, paiknemine lehes: „Vaikuses ja valjuses“ lk 13</p> <p>Teema: sakslanna Betina Speckneri ehtenäitus Tallinnas</p>	<p>1) Pealkiri, paiknemine lehes: „Tannhäuser“ tõi Euroopa ooperivaimustuse Estoniasse“ lk 13 arvustus</p> <p>Teema: Wagneri 200. sünniaastapäeva tähistati Estonias tema ooperiga, mis jäi ebaühtlaseks</p> <p>Autor: <u>Ruth Alaküla</u>, <u>Andres Laasik</u></p> <p>Allikad: -</p>	

		<p>kirjanduspreemia kõrvale luuakse Folio preemia, Bookeri skandaalid, uued sponsorid</p> <p>Autor: <u>Kaarel Kressa</u> Allikad: The Guardian</p> <p>3) Pealkiri/paiknemine lehes: „Üks päev võõras soorollis“ arvustus</p> <p>Teema: taani kirjaniku Louise Windfeldti lasteraamat „Päev, mil Riina oli Rasmus ja Frederik oli Frida“, soorollide murdmisest, kaasas kasutusjuhend õpetajatele</p> <p>Autor: <u>Birgitta Davidjants</u> Allikad: -</p>	<p>jaapani antimodernismile“ lk 14 uudis</p> <p>Teema: maailma mainekaima arhitektuuripreemia võitis 71-aastane jaapanlane Toyo Ito – tasakaal suurlinna elanike eraelu ja avalikkuse vahel, seos välismaailma ja interjööri vahel</p> <p>Autor: <u>Kaarel Kressa</u> Allikad: välismeedia põhjal</p>	<p>draamajuht: meie põhitrump on liberaalsus“ lk 13 intervjuu</p> <p>Teema: Taani seriaalide edu maailmas – filmilik väljanägemine, loo jutustamise kvaliteet</p> <p>Autor: <u>Kaarel Kressa</u> Allikad: Piv Bernth, Taani rahvus-TV lavastuslike saadete juht</p> <p>3) Pealkiri, paiknemine lehes: „Võlur Oz viib lapsed võlumaale“ lk 13 arvustus</p> <p>Teema: „Võlur Ozi“ uuslavastus toetub pikemale mälule, uut versiooni juhib uus tehnoloogia, mitte värske läbikirjutatus</p> <p>Autor: <u>Andres Laasik</u> Allikad: -</p>	<p>Autor: <u>Tanel Veenre</u> Allikad: Lotte Jürjendal, Marita Lumi - kuraatorid</p>	
PM	<p>1) pealkiri, paiknemine lehes, žanr</p> <p>2) Autor</p> <p>3) Teema</p> <p>4) Allikad</p>	<p>1) Pealkiri, paiknemine lehes: „Robin Hood, Euroopa psühho“ lk 9 arvustus</p> <p>Autor: <u>Tiit Tuumalu</u></p> <p>Teema: arvustus Kadri Kõusaare filmist „Kohtumõistja“ – hirmutav antikangelane, šokeeriv provokatsioon</p> <p>Allikad: -</p>	<p>1) Pealkiri, paiknemine lehes: „Armastuse anarhistlik vorm“ lk 13 arvustus</p> <p>Teema: Estonias etendunud Wagneri ooperi „Tannhäuser“ arvustus – lavastuse autori Daniel Slateri käekirja avaldamine teoses, rollisooritused</p> <p>Autor: <u>Alvar Loog, kriitik</u> Allikad: -</p>	<p>1) Pealkiri, paiknemine lehes: „Vastuolu vajab lahendust“ lk 2 juhtkiri</p> <p>Teema: tuvastatud puudujäägid nukuteatri juhtimises ja eelarves</p> <p>Autor: -</p> <p>Allikad: kult. min audit</p> <p>2) Pealkiri, paiknemine lehes: „Audit kinnitas</p>	<p>1) Pealkiri, paiknemine lehes: „Oh sa tont!“ lk 2 juhtkiri</p> <p>Teema: Segadus ja sepitsemised Eesti Filmi Instituudi uue juhi valimisel</p> <p>Autor: <u>Tiit Tuumalu</u> Allikad: -</p> <p>2) Pealkiri, paiknemine</p>	<p>1) Pealkiri, paiknemine lehes: „Filmi sepitseb nüüd Edith Sepp“ lk 14 uudis</p> <p>Teema: EFI uus juht on Edith Sepp, probleemid uue juhi ametisse nimetamisel</p> <p>Autor: <u>Tiit Tuumalu</u> Allikad: Paavo Nõgene, EFI nõukogu esimees,</p>

				<p>nukuteatri puudujäägid“ lk 4-5 uudised Teema: Kult. min-i tellitud audit nukuteatri rahalisest olukorrast – puudu rendilepingud, ruumide kasutusload, tasumata arved, juhid endal süüd ei näe Autor: <u>Heili Sibrits, Oliver Kund</u> Allikad: Paavo Nõgene, kult. min kantsler; Meelis Pai, nukuteatri dir; Jaan Puusaag, SA Nuku nõukogu esimees</p> <p>3)Pealkiri, paiknemine lehes: „Hookuspookus ja tõeline maagia“ lk 15 arvustus Teema: filmi „Suur ja kõikvõimas Oz“ arvustus – võrdlus raamatu ja eelmise filmiga, mõju popkultuurile Autor: <u>Valner Valme</u> Allikad: -</p> <p>4) Pealkiri, paiknemine lehes: „Väikelinna ooperi võllanaljad“ lk 15 arvustus Teema: Roman Baskivi lavastatud etendus „Hukkamõistu koor“ osades</p>	<p>lehes: „NUKUmäng avalikkuse ees“ lk 13 arvamus Teema: Riigiasutust ei saa juhtida nii, nagu on juhitud nukuteatrit, vigade eitamise asemel tuleks neid parandama hakata Autor:<u>Paavo Nõgene, kult. min. kantsler</u> Allikad: kult.min audit</p> <p>3)Pealkiri, paiknemine lehes: „Tegelikkus ei tohi tappa unistusi“ lk 15 arvustus Teema: Vanemuise lavastus „Paplid tuules“ – teatriime, tekst oleks justkui näitlejate endi kirjutatud, tugevad emotsioonid, elulähedus Autor:<u>Margus Mikomägi, teatrikriitik</u> Allikad: -</p>	<p>Edith Sepp, Piret Tibbo-Hudgins, uus peaproductsent</p> <p>2)Pealkiri, paiknemine lehes: „Maailma hukk“ lk 15 arvustus Teema: kahe teatri ühistüki „Utopia rannik. Laevahukk“ arvustus – suurepärase kokkumäng ja lavastajatöö Autor: <u>Heili Sibrits</u> Allikad: -</p> <p>3)Pealkiri, paiknemine lehes: „BELvue jutustab lõhestatud riigi lugu“ lk 18-19 „Reis“ Teema: reportaaž Belgia ajaloo muuseumist – ülevaade riigi ajaloost Autor:<u>Evelyn Kaldoja</u> Allikad: -</p>
--	--	--	--	---	---	--

					Marko Matvere ja Raivo E. Tammega – lavastuse paradoks on „staarnäitleja“ Matvere paigutamine passiivsesse rolli Autor: Pille-Riin Purje, teatrikriitik Allikad: -		
Televisioon	ETV	Teema autor allikad	<p>„AK“ 18.30: (Janar Ala) 1)Teema:Eestit esindab tänavu Veneetsia biennaalil fotokunstnik Denes Farkas, täna avati Kumus tema ruumiinstallatsioon „Evidence and advance“ Autor: <u>Janar Ala</u> Allikad: Denes Farkas; Adam Budak, kuraator</p> <p>2)Teema: Homme algava maailmafilmi festivali juba käiv eriprogramm „Mälu ja trauma“ Tartus Autor: <u>Kristel Härma</u> Allikad: Terje Anepaio, programmi kuraator; Vanina Vignal, režissöör</p> <p>3)Teema: Rakveres peeti nädalavahetusel tasuta raamatulaata – lugejad eelistasid paberraamatuid e-raamatutele</p>	<p>„AK“ 18.30: (Janar Ala) 1)Teema: Nukuteatri auditist selgunud puudujäägid Autor: <u>Gerli Nõmm</u> Allikad: Paavo Nõgene, Meelis Pai, nukuteatri dir</p> <p>2)Teema: EKA õppejõud ja tekstiilikunstnik Anu Raud 70 - juubelikonverents „Käbid ja kännud“ Autor: <u>Janar Ala</u> Allikad: Signe Kivi, EKA rektor; Mark Soosaar, Raua eluloofilmide režissöör; Anu Raud</p> <p>3)Teema: Täna algab Viljandis festival „Tudengijazz“, levib üle Eesti, välismaised artistid Autor: Janar Ala? (diktör) Allikad: Kristjan Mazurtchak, festivali kunstiline juht</p>	<p>„AK“ 18.30: (Gerli Nõmm) *Nukuteatri suhtes ei algatata kriminaalmenetlust – diktõritekst, kult. blokist eespool, autor teadmata 1)Teema: Täna auhinnati parimaid mullu restaureeritud hooneid Autor: <u>diktõritekst?</u> Allikad: -</p> <p>2)Teema: Näitus Wiiralti 115. sünniaastapäeva puhul Tartus Autor: <u>diktõritekst</u> Allikad: Ants Linnart, kuraator</p> <p>3)Teema: Täna kinno jõudnud Rein Marani loodusdokk „Hiite lummuses“ Autor: <u>Janar Ala</u> Allikad: Rein Maran, režissöör; Aado Lintrop,</p>	<p>„AK“ 18.30: (Elo Ellermaa) 1)Teema: Eesti Filmi Instituudi uueks juhiks sai Edith Sepp Autor: <u>diktõritekst</u> Allikad: Edith Sepp – <u>stuudiokülaline</u>; Paavo Nõgene, EFI nõukogu esimees</p> <p>2)Teema: Tänapäev luulemaraton Tallinna Keskraamatukogus ülemaailmse luulepäeva puhul Autor: <u>Janar Ala</u> Allikad: Chalice, luuletaja; Igor Kotjuh, luulemaratoni korraldaja</p> <p>3)Teema: Üle-euroopaline rändnäitus „Hüperrealism 1967-2012“, praegu Madridis</p>	<p>„AK“ 18.30: (Gerli Nõmm) 1)Teema: Homme esietendub Ugalas Tõnu Õnnepalu esimene suurtükk „Sajand“ Autor: <u>Ragnar Kond</u> Allikad: Margus Kasterpalu, lavastaja; Tõnu Õnnepalu, autor</p> <p>2)Teema: Koolifilm 2013 võidufilmide kohe algav linastumine kinos Artis Autor: <u>diktõritekst</u> Allikad: Mikk Rand, festivali korraldaja</p> <p>3)Teema: Sumi-e tüšimaali näitus Adamson-Eriku muuseumis Tallinnas Autor: <u>Elo Ellermaa</u> Allikad: Katori Miho,</p>

		<p>Autor: Ago Gaškov Allikad: Tiina Kriisa Lääne-Virumaa keskraamatukogust, Anne-Ly Sova, Rakvere teatri dramaturg, Teet Suur, kunstnik, Kaili Õunapuu-Seidberg, Lääne-Viru kesk.rmt. kogu dir.</p> <p>„AK“ 21:00: Maailmafilmi festival Tartus</p>	<p>„AK“ 21:00: Nukuteatri audit (avalugu), Anu Raud 70</p>	<p>usundiloolane</p> <p>4)Teema: Slovakkia fotograafi Maros Krivy fotonäitus paneelmajadest „Uus värvikiht“ Tallinnas Autor: <u>diktoritekst</u> Allikad: Maros Krivy</p> <p>5)Teema: Lastekirjanduse keskuse korraldatud Lasteraamatute konkurss „Põlvepiku raamat“ Autor: <u>diktoritekst</u> Allikad: Triin Soone, lastekirjanduse keskuse dir</p> <p>6) Teema: Kultuuriminister Rein Lang esitas täna suitsusauna traditsiooni UNESCO vaimse kultuuripärandi nimekirja kandidaadiks Autor: <u>diktoritekst</u> Allikad: -</p> <p>„AK“ 21:00: *Nukuteatri audit; Marani film „Hiite lummus“; Wiiralti 115. sünniaastapäeva näitus; suitsusaun UNESCO nimekirja</p>	<p>Autor: diktoritekst Allikad: -</p> <p>„AK“ 21:00: EFI uus juht Edith Sepp</p>	<p>kunstnik; Taimi Paves, kuraator</p> <p>„AK“ 21:00: Tõnu Õnnepalu „Sajand“; Koolifilm 2013</p> <p>4) Teema: Garaažikino dokumentaalfilmide õhtud Kehtnas Autor: <u>Olev Kenk</u> Allikad: Madis Liiver, garaažikino eestvedaja; Katherine Kalju, kinokülastaja; Karro Kuusberg, külastaja</p>
--	--	---	---	---	--	---

Raadio	Viker	<p>Teema autor allikad</p>	<p><u>Kultuuriuudised 16.05:</u> 1)Teema: 55. Veneetsia biennaal, kus esindab Eestit Denes Farkasi “Evident in Advance“ Autor: <u>Riina Eentalu</u> Allikad: Denes Farkas; Adam Budak, kuraator; Maria Arusoo, kaasaegse kunsti keskuse esindaja</p> <p>2)Teema: Andres Otsale määrati täna hea eesti keele kasutamise eest Karl Ada nim dramaturgiapreemia Autor: <u>diktoritekst</u> Allikad: -</p> <p>3)Teema: Tartus algas täna maailmafilmi festival Autor: <u>Hedvig Lätt</u> Allikad: Siim Angerpikk, peakorraldaja</p> <p><u>“Päevakaja“ 18.00:</u> Denes Farkasi ruumiinstallatsioon</p>	<p><u>Kultuuriuudised 16.05:</u> 1)Teema: Nukuteatri audit – puudujäägid eelarves Autor:<u>Kristi Sobak</u> Allikad: Paavo Nõgene; Jaan Puusaag</p> <p>2)Teema: Riigikontroll leidis, et kultuuri rahastamine pole otstarvekas; läbipiastvamaks Autor: <u>diktoritekst</u> Allikad: Tarmo Olgo, riigikontrolli peakontrolör</p> <p>3)Teema: Tekstiilikunstnik Anu Raua sünnipäevakonverents ja näitus Autor:<u>diktoritekst</u> Allikad: Signe Kivi; Lilian Meister, Raua õpilane; Anu Raud</p> <p><u>“Päevakaja“ 18.00:</u> Nukuteatri audit</p>	<p><u>Kultuuriuudised 16.05:</u> 1)Teema: Suitsusauna kombestik UNESCO vaimse pärandi nimekirja kandidaadiks Autor:<u>diktoritekst</u> Allikad: Eda Veeroja, taotluse koostaja</p> <p>2)Teema: Tänavuse Karl Adra auhinna saab Andres Ots Autor:<u>diktoritekst</u> Allikad: Lea Tormis; Ingo Normet, žürii liikmed</p> <p>3)Teema: Eesti Draamateatri ja Tallinna Linnateatri ühisetendus „Utopia rannik“ Autor:<u>diktoritekst</u> Allikad: Elmo Nüganen, lavastaja, Elisabet Reinsalu, näitleja</p> <p>4)Teema: Rein Marani film „Hiite lummus“ Autor:<u>diktoritekst</u> Allikad: -</p> <p><u>“Päevakaja“ 18.00:</u> 5)Teema: Täna anti üle auhinnad kõige paremini</p>	<p><u>Kultuuriuudised 16.05:</u> 1)Teema: EFI nõukogu selgitab täna välja uue juhi ja peapordutsendi Autor: <u>Tõnu Karjatse</u> Allikad: Anu Veermäe ja Edits Sepp, kandidaadid; Artur Talvik, filmitegija</p> <p>2)Teema: Eesti esimene kunstilaenutus loodi Tartusse kahe aasta eest Autor: <u>Mirko Ojakivi</u> Allikad: Liina Raus, kunstilaenutuse juht</p> <p>3)Teema: Avati jaapani tušimaali näitus Tallinnas Adamson-Eriku muuseumis Autor:<u>diktoritekst</u> Allikad: Taimi Paves, kuraator; Katori Miho, kunstnik Tallinna Keskraamatukogus oma luulet eesti luuletajad Autor: <u>diktoritekst</u> Allikad: Triin Soomets, luuletaja</p> <p><u>“Päevakaja“ 18.00:</u> 5)Teema: EFI sai täna</p>	<p><u>Kultuuriuudised 16.05:</u> 1)Teema: Tallinn Music töötuba, et jõuda vähemusideedeni Autor:<u>Tõnu Karjatse</u> Allikad:Jüri Kaljundi, talenditsija; Ravio Raidvee, idee algataja</p> <p>2)Teema: Ugalas esietendub Tõnu Õnnepalju „Sajand“ Autor:<u>Ragnar Kond</u> Allikad: Tõnu Õnnepalu, autor; Margus Kasterpalu, lavastaja</p> <p>3)Teema: maineka saksa ehtekunstniku Bettina Speckneri näitus Tallinnas Kristina Viirpalu galeriis Autor: <u>Tõnu Karjatse</u> Allikad: Kadri Mälk, ehtekunstnik; Bettina Speckner</p> <p><u>“Päevakaja“ 18.00:</u> -</p>
--------	-------	-----------------------------------	--	--	--	--	---

					restaureeritud hoonete eest Autor: <u>diktoritekst</u> Allikad: Jaanus Roots, Maivi Ots - auhinnasaajad; Boris Dubovik muinsuskaitseametist	omale uue juhi ja peaproductsendi Autor: <u>Indrek Kiisler</u> Allikad: Edith Sepp, uus juht	
--	--	--	--	--	--	--	--

		Laupäev 23.03	Pühapäev 24.03
Ajalehed	LP	1)Pealkiri, paiknemine lehes: „Edith Sepp: häid lugusid on vähe“ lk 7 uudised Teema: intervjuu Eesti Filmi Instituudi uue juhi Edith Sepaga – eesti filmide rahastamine, stsenaariumide kvaliteet Autor: <u>Riin Aljas</u> Allikad: Edith Sepp 2)Pealkiri, paiknemine lehes: „Rein Maran: püüame ikka pühaduse poole“ lk 28-29 Teema: Rein Marani dokumentaalfilm „Hiite lummus“ – saamislugu, inspiratsioon Autor: <u>Kaarel Kressa</u> Allikad: Rein Maran	-
	PM	-	-
Televisioon	ETV	„AK“ 18.30: Teema: Tarmo Vahteri teos Eesti taasiseseisvumisest „Vaba riigi tulek“ ilmus venekeelsena Autor: <u>diktoritekst</u> Allikad: Tarmo Vahter; Grigori Amnuel, režissöör ja poliitik	„AK“ 18.30: 1) Teema: Täna pandi hääletusele Mulgi lipu kandidaadid Autor: <u>Ragnar Kond</u> Allikad: Janne Järvelt, Mulgi kultuuri instituudi juhataja 2)Teema: Helilooja Hans Hindpere 85. sünniaastapäeva tähistamine Jõhvis

		<p>„AK“ 21.00: „Vaba riigi tulek“</p>	<p>vokaalansamblite konkursiga Autor: <u>diktoriteks</u> Allikad: Kulvo Tamra, žürii esimees</p> <p>„AK“ 21.00: Mulgi lipu valimised</p> <p>* „AK. Nädal“: Rein Marani film „Hiite lummuses“ ja tema loodusest inspireeritud looming; suitsusauna viimine UNESCO nimekirja; Kehtna noorte garaažikino</p>
Raadio	Viker	<p>„Päevakaja“ 18.00: -</p>	<p>„Päevakaja“ 18.00: 1) Teema: Jõhvis tähistati vokaalansamblite konkursiga helilooja Hans Hindpere 85. sünniaastapäeva Autor: <u>Ago Gaškov</u> Allikad: Anne Uttendorf, Jõhvi kultuurikeskuse juht; Kulvo Tamra, žürii liige</p>

Päevalehed			Esmaspäev 01.04	Teisipäev 02.04	Kolmapäev 03.04	Neljapäev 04.04	Reede 05.04
EPL	<p>1) pealkiri, paiknemine lehes, žanr 2) Autor 3) Teema 4) Allikad</p>	<p>1) Pealkiri, paiknemine lehes: „Andrus Kiviräha maailma otsas on elu rahulik“ lk 13 Teema: arvustus Kiviräha uuest raamatust „Maailma otsas. Pildikesi heade inimeste elust“ Autor: <u>Kaarel Kressa</u> Allikad: -</p> <p>2) Pealkiri, paiknemine lehes:</p>	<p>1) Pealkiri, paiknemine lehes: „Lahkuvad filmiotsustajad: asi on läinud liikvele“ lk 14 Teema: Vestlusring Eesti filmi sihtasutuse eestvedajatega, kes lahkuvad ametist, et teha ruumi uuele Eesti filmi instituudile Autor: <u>Andres Laasik</u> Allikad: Karlo Funk, peakekspert; Raimo Jõerand,</p>	<p>1) Pealkiri, paiknemine lehes: „Loomeliitude kunstnikujulgas on kahekümne viie aastaga kadunud“ lk 13 Teema: toimetaja kommentaar loomeliitude pleenumi 25. aastapäeva tähistamisele Autor: <u>Andres Laasik</u> Allikad: -</p>	<p><i>*esikülj: 2 kult. teemat</i> 1) Pealkiri, paiknemine lehes: „Draama nukuteatris: kaks meest ühe päevaga üle parda“ lk 2-3 Teema: avalikustatud kultuuriministri ja SA Nuku nõukogu esimehe kirjavahetus, esimees Jaan Puusaag ametist vabastatud, teatrijuhi</p>	<p>1) Pealkiri, paiknemine lehes: „Mari-Liis Lill: üks kõne elu Eestis ei muuda“ lk 3 intervjuu Teema: Mari-Liis Lille seisukoht oma kõne suurest menust Autor: <u>Mart Niineste</u> Allikad: Mari-Liis Lill</p> <p>2) Pealkiri, paiknemine</p>	

	<p>„Heidi Pruuli: tellime vähemalt ühe Eesti draamasarja aasta kohta“ lk 14</p> <p>Teema: intervjuu ETV peatoimetajaga Eesti draamasarjade vähesusest ja keskpärasusest Põhjamaade edu kõrval</p> <p>Autor: <u>Mari Peegel</u></p> <p>Allikad: Heidi Pruuli</p>	<p>dokfilmide ekspert; Marge Liiske, juhataja</p>	<p>2) Pealkiri, paiknemine</p> <p>lehes: „Austusavaldus kolmele vingele vanamehele“ lk 13</p> <p>Teema: gangsterikomöödiafilmi „Täitsamehed“ arvustus</p> <p>Autor: <u>Sergei Stadnikov</u>, ajaloolane</p> <p>Allikad: -</p>	<p>saatus lahtine – reportaaž pressikonverentsilt</p> <p>Autor: <u>Kaarel Kressa</u></p> <p>Allikad: Paavi Nõgene, Meelis Pai, Jaan Puusaag, Rein Lang, Härmo Värk, SA Nuku nõukogu liige</p> <p>2) Pealkiri, paiknemine</p> <p>lehes: „Ühe kõnetava kõne anatoomia“ lk 5</p> <p>Teema: Mari-Liis Lille kõne järelmõjud ja tagamaad</p> <p>Autor: <u>Mart Niineste, Kärt Anvelt</u></p> <p>Allikad: Märt Avandi, Lille kolleeg; Ott Karulin, pleenumi juubeliistung korraldaja</p> <p>3) Pealkiri, paiknemine</p> <p>lehes: Helilooja Birman: Ilves on emalik tüüp ja teda peab laulma naine“ lk 14</p> <p>Teema: USA helilooja Eugene Birman lõi teose „Nostra culpa“, mis on inspireeritud T. H. Ilvese ja Paul Krugmani Twitteri-väitlusest</p> <p>Autor: <u>Sirje Vihma-</u></p>	<p>lehes: „Juhita jäänud NUKU töötajad on isegi streigi peale mõelnud“ lk 4-5</p> <p>Teema: intervjuu teatris valitsevatest meeleoludest NUKU töötajatega</p> <p>Autor: Urmas Jaagant</p> <p>Allikad: Andres Roosileht, näitleja; Kaire Vilgats, muusikajuht; Meelis Pai, ametist lahkunud dir; Kalju Komissarov, Nuku nõukogu uus juht</p> <p>3) Pealkiri, paiknemine</p> <p>lehes: „Jaan Puusaag: Lang rullis nõukogust üle“ lk 4</p> <p>Teema: intervjuu Nuku nõukogu eksjuhiga tema ja kultuuriministri konfliktist seoses Nuku nõukoguga</p> <p>Autor: <u>Kadri Paas</u></p> <p>Allikad: Jaan Puusaag</p> <p>4) Pealkiri, paiknemine</p> <p>lehes: „Teatrijuhid hakkavad nukuteatri konflikti</p>
--	--	---	--	---	---

					<p><u>Normet</u> Allikad: Eugene Birman</p>	<p>alles lahendama“ lk 5 Teema: Teatrites toimuvat reguleerivate asutuste seisukohad nukuteatri suhtes Autor: <u>Andres Laasik</u> Allikad: Monika Larini, Eesti etendusasutuste liidu juht; Ott Karulin, Eesti teatri agentuuri juhataja</p> <p>5) Pealkiri, paiknemine lehes:“Muusikanädala ristmikud – kuhu keerata?“ Lk 12 Teema: Ülevaade Tallinn Music Weeki tippündmustest Autor: <u>Mart Niineste</u> Allikad:-</p> <p>6) Pealkiri, paiknemine lehes:“1. Mai galerii kui elevust tekitav puuk“ lk 12 intervjuu Teema: Tallinnas avati ajutine kunstigalerii nimega 1. Mai Autor: Tanel Veenre Allikad:</p>
--	--	--	--	--	---	--

PM	<p>1) pealkiri, paiknemine lehes, žanr</p> <p>2) Autor</p> <p>3) Teema</p> <p>4) Allikad</p>	<p>1) Pealkiri, paiknemine lehes: „Tuhat tantsu enne surma“ lk 9 arvustus</p> <p>Autor: <u>Heili Einasto</u></p> <p>Teema: Tantsuetenduse „Mutatants ehk tuhat tantsu, mida tantsida enne, kui sured“ arvustus -</p> <p>Allikad: -</p>	<p>1) Pealkiri, paiknemine lehes: „Hüvastijätt vana maailmaga“ lk 16 arvustus</p> <p>Teema: Tõnu Õnnepalu debüütlavastuse „Sajand“ arvustus</p> <p>Autor: Margus Mikomägi, teatrikriitik</p> <p>Allikad: -</p> <p>2) Pealkiri, paiknemine lehes: „Eesti muusika päevad võrdlevad ja vastandavad“ lk 16</p> <p>Teema: ülevaade Eesti muusika päevade tähtsündmustest</p> <p>Autor: <u>Kaarel Arb</u></p> <p>Allikad: -</p> <p>3) Pealkiri, paiknemine lehes: „Lusti tervele perele“ lk 23 arvustus</p> <p>Teema: muusikali „Shrek“ arvustus</p> <p>Autor: <u>Esme Kassak</u></p> <p>Allikad: -</p>	<p>1) Pealkiri, paiknemine lehes: „Nukuteatri juhi järjekordsed trikid ja vassimine“ lk 2 juhtkiri</p> <p>Teema: Postimehe seisukoht Nukuteatri käitumisest autoriõiguste puudumise ilmsikstulekul</p> <p>Autor: -</p> <p>Allikad: .</p> <p>2) Pealkiri, paiknemine lehes: „Mis on sellel pildil valesti? Lk 11 arvamus</p> <p>Teema: Näitleja Mari-Liis Lille kõne, mille ta esitas loomeliitude pleenumi juubeliistungil, täies mahus</p> <p>Autor: <u>Mari-Liis Lill</u></p> <p>Allikad: (kirjalikud)</p> <p>3) Pealkiri, paiknemine lehes: „Mõru pill“ lk 13 arvustus</p> <p>Teema: Sonderberghi filmi „Kõrvalmõjud“ arvustus</p> <p>Autor: <u>Tiit Tuumalu</u></p> <p>Allikad: -</p>	<p>* <i>esikaas kultuur (+lk 3)</i></p> <p>1) Pealkiri, paiknemine lehes: „Nukuteatri juhid on endiselt kaitsepositsioonil“ lk 3</p> <p>Teema: Jätkuvad probleemid Nukuteatri autoriõigustega, ümberkorraldused nõukogus</p> <p>Autor: <u>Heidi Ojamaa</u>, <u>Oliver Kund</u></p> <p>Allikad: Jaan Puusaag, Meelis Pai, Härmo Värk, nõukogu liige, Aino Pervik</p> <p>2) Pealkiri, paiknemine lehes: „Talendijahihooaeg“ lk 9</p> <p>Teema: ülevaade Tallinn Music Weeki tippsündmustest</p> <p>Autor: <u>Kaarel Arb</u></p> <p>Allikad: Helen Sildna, Tallinn Music Weeki peakorraldaja</p>	<p>* <i>esikaas kultuur (+ lk 4-6)</i></p> <p>1) Pealkiri, paiknemine lehes: „Nukuteatris puhuvad uued tuuled“ lk 5</p> <p>Teema: Meelis Pai esitas lahkumisavalduse, nõukogu uus esimees on Kalju Komissarov, lahkus ka Härmo Värk</p> <p>Autor: <u>Oliver Kund</u>, <u>Heidi Ojamaa</u></p> <p>Allikad: Kalju Komissarov, Meelis Pai</p> <p>2) Pealkiri, paiknemine lehes: „Rõõmusta, rahvas! Tsirkus on linnas“ lk 14-15</p> <p>Teema: Tallinna külastava tsirkusetrupi Cirque de Solei etenduse „Alegria“ arvustus</p> <p>Autor: <u>Tiit Tuumalu</u></p> <p>Allikad: -</p> <p>3) Pealkiri, paiknemine lehes: „Vene Teater näitab „Antigonega“, et sellest teatrist ei saa</p>
----	--	--	---	---	---	--

							mööda vaadata“ lk 14-15 arvustus Teema: Vene Teatris esietendunud „Antigone“ arvustus Autor: <u>Heili Sibrits</u> Allikad: - 4) Pealkiri, paiknemine lehes: „Terve Hispaania ühes muuseumis koos“ lk 20-21 Teema: Reportaaž Barcelonas asuvast Hispaania vabaõhumuuseumist Autor: <u>Evelyn Kaldoja</u> Allikad: -
Televisioon	ETV	Teema autor allikad	„AK“ 18.30: (Gerli Nõmm) 1)Teema: Täna algasid Tallinnas Eesti muusika päevad, tänavuseks teemaks on „kõrvutused“, festivali avab mammutkontsert Autor: <u>Janar Ala</u> Allikad: Ülo Krigul, festivali kunstiline juht 2)Teema: Eile esietendus Nokia kontserdimajas Nukuteatri muusikal „Shrek“, mille tulule loodab teater	„AK“ 18.30: (Gerli Nõmm) 1)Teema: Täna toimunud loominguliste liitude pleenumi 25. aastapäeva kõnekoosolekul paisits enim silma näitleja Mari-Liis Lille kõne (avalugu + otsepilt)* Autor: <u>Vahur Lauri</u> Allikad: Iivi-Anna Masso, presidendi nõunik; Mari-Liis Lill, näitleja; Toomas Kiho, juubeliistung juht 2)Teema: Riigikohus lükkas	„AK“ 18.30: (Janar Ala) 1)Teema: Kultuuriminister Rein Lang kutsus tagasi Nuku nõukogu esimehe Jaan Puusagi ja nimetas uueks liikmeks Kalju Komissarovi, tagasi astus ka nõukogu liige Härmo Värk (avalugu)* Autor: <u>diktoritekst saate alguses + kultuuriosas Janar Ala</u> Allikad: Jaan Puusaag; Paavo Nõgene; Meelis Pai	„AK“ 18.30: (Elo Ellermaa) 1)Teema: Nukuteatri juht Meelis Pai vabastati usalduse kaotuse tõttu ametist (avalugu)* Autor: <u>diktoritekst saate alguses + kultuuriosas</u> Allikad: Meelis Pai; Kalju Komissarov 2)Teema: Täna algas Tallinn Music Week (headline’ina tutvustus)	„AK“ 18.30: (Janar Ala) 1)Teema: SA Nuku nõukogu määras ajutiselt teatri kunstiliseks juhiks näitleja Taavi Tõnisson ning kuulutas konkursi uue teatridirektori leidmiseks Autor: <u>diktoritekst</u> Allikad: - 2)Teema: Ameerika

		<p>väiksemate etenduste kulude katmisel</p> <p>Autor: <u>Gerli Nõmm</u></p> <p>Allikad: Meelis Pai, Nukuteatri direktor</p> <p>3)Teema: Eile ilmus uus Baltikumi muusika veebiajakiri The Baltic Scene</p> <p>Autor: <u>Gerli Nõmm</u></p> <p>Allikad:..Natalie Mets, ajakirja eestvedaja</p> <p>„AK“ 21:00: muusikali „Shrek“ esietendus</p>	<p>tagasi Ester Palmi kaebuse EKA uue hoone detailplaneeringu vastu</p> <p>Autor: <u>Gerli Nõmm</u></p> <p>Allikad: Signe Kivi, EKA rektor</p> <p>3)Teema: Andrus Kivirähal ilmus üle pika aja uus romaan „Maailma otsas. Pildikesi heade inimeste elust“</p> <p>Autor: <u>Gerli Nõmm</u></p> <p>Allikad: Andrus Kivirähk, Kaarel Kressa, kultuuriajakirjanik</p> <p>4)Teema: kunstnik Marko Mäetamm avas täna Hobusepea galeriis koomiksinäituse „Painting and Waiting“</p> <p>Autor: <u>Gerli Nõmm</u></p> <p>Allikad: Marko Mäetamm</p> <p>„AK“ 21:00: Kiviräha uus romaan</p>	<p>2)Teema: Saksa lastekirjanik Paul Maar kohtub sel nädalal lastega Tartus</p> <p>Autor: <u>Kristel Härma</u></p> <p>Allikad: Paul Maar, kirjanik; Linda Jahilo, kirjandusfestivali Prima Vista korraldaja</p> <p>3)Teema: Täna avati Tallinna kunstihoones eesti kunstnike kevadnäitus</p> <p>Autor: <u>Janar Ala</u></p> <p>Allikad: -</p> <p>4)Teema: 49. Eduard Vilde kirjandusauhinna sai Virumaal Pajustis Vilde-uuriija ja eluloo autor Livia Viitol</p> <p>Autor: <u>Ago Gaškov</u></p> <p>Allikad: Livia Viitol</p> <p>„AK“ 21:00: Puusaag Nuku nõukogust vabaks (avalugu)*; Eesti kunstnike kevadnäitus; lastekirjanik Paul Mahr Eestis</p> <p>5) Teema: Nukuteatril pole muusikalis „Shrek“ Sipsiku</p>	<p>Autor: <u>diktoritekst</u></p> <p>Allikad: Helen Sildna, TMWi korraldaja</p> <p>3)Teema: Rahvusraamatukogus toimub Tallinna raamatumess ja põhjamaade kirjandusfoorum</p> <p>Autor: <u>diktoritekst</u></p> <p>Allikad: -</p> <p>4)Teema: Homme avatakse KUMUs näitus moodsatest saksa ja prantsuse arvutimängudest</p> <p>Autor: <u>diktoritekst</u></p> <p>Allikad: Andreas Lange, saksa kuraator</p> <p>„AK“ 21:00: Nukuteatri juht Meelis Pai vabastati ametist (avalugu)</p>	<p>tuntud muusikaärimees Seymour Stein andis TMWil avaliku loengu</p> <p>Autor: <u>Gerli Nõmm</u></p> <p>Allikad: Seymour Stein, Helen Sildna</p> <p>3)Teema: Täna avati Tartu kunstimuuseumis Enn Põldroosi 80. juubelnäitus „Credo“</p> <p>Autor: <u>Kristel Härma</u></p> <p>Allikad: Tõnis Tatar, kuraator</p> <p>4) Teema: Viljandis Koidu kultuurikeskuses, Ugala teatri kunagises majas mängib Seasaare näitemänguselts tükki „Romulus Suur“</p> <p>Autor: <u>Ragnar Kond</u></p> <p>Allikad: Raivo Volmer, kultuuriseltsi Koit juht; Ain Saviauk, lavastaja; Margus Vaher, Ugala näitleja</p> <p>„AK“ 21:00: Enn Põldroosi juubelinäitus; Seymour Steini loeng TMWil</p>
--	--	---	--	--	---	---

					<p>ja Naksitrallide tegelaskujude kasutamiseks autoriõigusi</p> <p>Autor: <u>Elo Ellermaa</u></p> <p>Allikad: Meelis Pai, Aino Pervik, Sipsiku ja Naksitrallide autoriõiguste omanik</p> <p>6)Teema: intervjuu kultuuriminister Rein Langiga Nukuteatri probleemide teemal</p> <p>Autor: <u>Elo Ellermaa</u></p> <p>Allikad: Rein Lang</p>		
Raadio	Viker	Teema autor allikad	<p>Kultuuriuudised 16.05:</p> <p>1)Teema: Eesti muusika päevade tävune teema on „kõrvutused“, esitatakse nii kodu- kui välismaa heliloojate loomingut</p> <p>Autor: <u>Tõnu Karjatse</u></p> <p>Allikad: Riin Eensalu, Eesti muusika päevade produtsent, Ülo Krigul, festivali kunstiline juht</p> <p>2)Teema: Ametisse astus Tartu kunstimuseumi uus direktor Rael Artel</p> <p>Autor: <u>Piret Ehrenpreis</u></p> <p>Allikad: Rael Artel</p>	<p>Kultuuriuudised 16.05:</p> <p>1)Teema: Riigikohus lükkas tagasi Ester Palmi kaebuse EKA detailplaneeringu vaidlustamiseks</p> <p>Autor: <u>diktorigekst</u></p> <p>Allikad: EKA avalike suhete juht</p> <p>2)Teema: Disainikeskuse uuring näitab Eesti ettevõtjate üsna vähest teadlikkust disaini vajalikkusest</p> <p>Autor: <u>Tõnu Karjatse</u></p> <p>Allikad: Jaanik Hämmal, sotsioloog, Joel Volkov, disainer, Ahti Kuningas, maj. ministeeriumi esindaja</p>	<p>Kultuuriuudised 16.05:</p> <p>1)Teema: Rein Lang vahetas välja SA Nuku nõukogu esimehe Jaan Puusaagi, asendades ta Kalju Komissaroviga</p> <p>Autor: <u>Tõnu Karjatse</u></p> <p>Allikad: Jaan Puusaag, Paavo Nõgene</p> <p>2)Teema: Peagi avatakse Eesti kunstnike kevadnäitus</p> <p>Autor: <u>Tõnu Karjatse</u></p> <p>Allikad: Jaan Elken Eesti kunstnike liidust</p> <p>3)Teema: Sel nädalal külastab Eestit legendaarne</p>	<p>Kultuuriuudised 16.05:</p> <p>1)Teema: Poole tunni eest lõppenud Nukuteatri nõukogu koosolekul valiti uueks juhiks Kalju Komissarov</p> <p>Autor: <u>Indrek Kiisler</u></p> <p>Allikad: Kalju Komissarov</p> <p>2)Teema: Tunni aja eest kuulutati avatuks tänane Tallinn Music Week</p> <p>Autor: <u>Tõnu Karjatse</u></p> <p>Allikad: Helen Sildna, talendiotsija, Ivo Kiviorg, muusikaportaali Rada7 eestvedaja</p>	<p>Kultuuriuudised 16.05:</p> <p>1)Teema: Eesti muusikaekspordi teemaline konverents Tallinn Music Weekil</p> <p>Autor: <u>Tõnu Karjatse</u></p> <p>Allikad: Seymour Stein, Kari Põssi, Eric McLellan muusikaprodutsendid</p> <p>2)Teema: Kumus avati moodsate saksa ja prantsuse arvutimängude näitus „Mängime?!“</p> <p>Autor: <u>Mari Rebane</u></p>

		<p>3)Teema: Filmikommentaar Karlo Fungilt Autor: <u>Karlo Funk</u> Allikad: -</p> <p>4)Teema: Hakkas ilmuma uus veebiportaali formaadis muusikaajakiri The Baltic Scene Autor: <u>Tõnu Karjatse</u> Allikad: Natalie Mets, portaali juht</p> <p>“Päevakaja“ 18.00: Täna algavad Eesti muusika päevad</p>	<p>tootearenduses</p> <p>3)Teema: kunstnik Marko Mäetamme uus näitus nimega „Painting and Waiting“ Autor: <u>Tõnu Karjatse</u> Allikad: Marko Mäetamm</p> <p>4)Teema: rahvusvahelise lastekirjanduse päeva puhul lugesid lapsed lastekirjanduse keskusel luuletusi - helitsitaat Autor: <u>Tõnu Karjatse</u> Allikad: -</p> <p>“Päevakaja“ 18.00: *5)Teema: Täna tähistati riigikogu saalis loominguliste liitude pleenumi 25. Juubeliistungit, räägiti kultuurist ja poliitilisest kultuurist Autor: <u>Uku Toom</u> Allikad: Heinz Valk, pleenumil osaleja; Rein Veidemann, Mari-Liis Lill, Ago Valton, Jüri Arrak – helitsitaadid</p> <p>6)Teema: Uuring disaini kasutamisest ettevõtlusest</p>	<p>saksa lastekirjanik Paul Maar Autor: <u>Piret Ehrenpreis</u> Allikad: Paul Mahr, Linda Jahilo, Tartu linnaraamatukogu avalike suhete juht</p> <p>4)Teema: Klassikaraadio kutsub kuulajaid sünnipäeva puhul oma raadiosaate „Areal“ stuudiosalvestusele Autor: <u>diktoritekst</u> Allikad: -</p> <p>“Päevakaja“ 18.00: Eesti kunstnike kevadnäituse avamine</p> <p>*5)Teema: Kultuuriminister Rein Lang vahetas SA Nuku nõukogu juhi Jaan Puusaagi välja Kalju Komissarovi vastu (avalugu) Autor: <u>Liisu Lass</u> Allikad: Jaan Puusaag; Rein Lang; Härmo Värk; Meelis Pai</p>	<p>3)Teema: Tartu ülikooli kunstimuuseum tähistab oma 210. juubelit näitusega „Muuseumis on...“ Autor: <u>Hedvig Lätt</u> Allikad: Jaanika Anderson, muuseumi koguhoidja; Ingrid Sakh, muuseumi peavarahoidja</p> <p>4)Teema: Viru hotelli 40. sünnipäeva puhul esilinastub täna Margit Kilumetsa ja Andres Lepasaare dokumentaalfilm „Viru. Vabaduse saatkond“ Autor: <u>Mari Rebane</u> Allikad: Margit Kilumets</p> <p>“Päevakaja“ 18.00: *5)Teema: Nukuteatri juht Meelis Pai esitas täna ise lahkumisavalduse (avalugu) Autor: <u>Indrek Kiisler</u> Allikad: Jaanus (<i>sic!</i>) Puusaag; Meelis Pai; Kalju Komissarov</p> <p>6) Teema: Täna anti</p>	<p>Allikad: Blandide Lebourg, prantsuse kuraator; Andreas Lange, saksa kuraator</p> <p>3)Teema: Tartu kunstimuuseum avab peagi kunstniku Enn Põldroosi 80. juubeli puhul tema tööde näituse „Credo“ Autor: <u>Hedvig Lätt</u> Allikad: Tõnis Tatar, kuraator</p> <p>“Päevakaja“ 18.00: Eesti muusikaekspordi teemaline konverents</p>
--	--	---	---	--	---	--

		Laupäev 06.04	Pühapäev 07.04
Ajalehed	LP	<p>1) Pealkiri, paiknemine lehes: „1988 ja 2013“ lk 3 Teema: arvamislugu loomeliitude pleenumi juubeliistungist – mõttetu üritus, sest tänapäevastes oludes ei saagi ühe kõnega inimestes sellist emotsiooni tekitada kui 25 aastat tagasi Autor: <u>Andrus Kivirähk</u> Allikad: -</p> <p>2) Pealkiri, paiknemine lehes: „Õpipoiss, kes jõuab kaugemale“ lk 18 Teema: persoonilugu noorest näitlejast Mart Müürisepast, kes kehastab muusikalis „Sherk“ tuntud sookolli sõpra eeslit Autor: <u>Ingrid Veidenberg</u> Allikad: Mart Müürisepp</p> <p>3) Pealkiri, paiknemine lehes: „Kontsadega rannas, vaade läbi prilliklaaside“ lk 28 Teema: väliseesti kunstniku Erich Pehapi maal jõudis lõpuks Eestisse oksjonile Autor: <u>Aavo Kokk</u> Allikad: -</p>	-
	PM	<p>1) Pealkiri, paiknemine lehes: „Särav ja nutikas“ lk 3 Teema: lühike persoonilugu näitleja Mari-Liis Lillest Autor: <u>Heili Sibrits</u> Allikad: Ott Karulin, pleenumi juubeliistungi korraldaja; Aare Põlv, kirjanik</p>	-
Televisioon	ETV	<p>„AK“ 18.30: 1) Teema: Täna esietendub Rakvere teatris Tiit Aleksejevi</p>	<p>„AK“ 18.30: 1) Teema: Näitleja Märt Avandi pälvis tänavuse Oskar Lutsu huumoripremia</p>

		<p>Narvast rääkiv „Leegionärid“ Autor: <u>Ago Gaškov</u> Allikad: Madis Kalmet, lavastaja</p> <p>2)Teema: Näitleja Merle Jääger esitles oma esimest setukeelset luulekogu „Pühä päiv“ Autor: <u>Igor Taro</u> Allikad: Merle Jääger; Ahto Raudoja, Seto Kiravära projektijuht</p> <p>„AK“ 21.00: Tiit Aleksejevi näidend „Leegionärid“; Merle Jäägeri setukeelne luulekogu</p> <p>3)Teema: Täna anti üle Sten Roosi muinasjutuvõistluse preemiad Autor: <u>Riina Koit</u> Allikad: Ants Roos, Ann Roos, võistluse korraldajad; osalenud lapsed</p>	<p>Autor: <u>Priit Rajalo</u> Allikad: Märt Avandi</p> <p>„AK“ 21.00: Oskar Lutsu huumoripremia Märt Avandile</p> <p>* „AK. Nädal“: 2) Teema: Loomeliitude pleenumi aastapäevaistung tõi avalikkuse ette noore loomepõlvkonna Autor: <u>Janar Ala</u> Allikad: Mari-Liis Lill, näitleja; Siim Nurklik, noor kirjanik; Kaur Riismaa, noor luuletaja; Berk Vaher, literaat</p> <p>3)Teema: Nukuteatri saaga: nõukogu uus juht, teatidirektori ametist vabastamine, probleemid autoriõigustega, selle taustal autoriõiguste küsimus üha digitaliseerivas maailmas Autor: <u>Elo Ellermaa</u> Allikad: Heiki Ernits, joonisfilmi kunstnik, üks Lotte autor; Kalev Rattus, Eesti autorite ühingu juht; Indrek Ibrus, autorlust uuriv teadlane; Toomas Seppel, justiitsmin. autoriõiguse töörühma jurist</p>
Raadio	Viker	<p>„Päevakaja“ 18.00: 1)Teema: Täna esietendub Vanemuises Tšaikovski ooper „Jevgeni Onegin“ Autor: <u>Hedvig Lätt</u> Allikad: Paul Mägi, dirigent; Dmitri Bertmann, lavastaja; Karmen Puis, ooperisolist</p> <p>2)Teema: Rakvere teatris esietendub täna Tiit Aleksejevi „Leegionärid“ Autor: <u>Ago Gaškov</u> Allikad: Madis Kalmet, lavastaja</p>	<p>„Päevakaja“ 18.00: 1)Teema: Märt Avandile anti Palamuse rahvamajas üle Oskar Lutsu huumoripremia Autor: <u>Priit Rajalo</u> Allikad: Märt Avandi</p>

Lisa 2 Intervjuu kava

1. Kultuurivahendaja nimi ja väljaanne
2. Viimaste nädalate tähtsaimad kultuurisündmused ja nende kajastused
 - Meenuta palun, millised on sinu meelest viimase aja tähtsaimad kultuurisündmused?
 - Kuidas meedia neid teemasid käsitles?
 - Kui sa tooksid esile mõned enda toimetuse viimase aja silmapaistvamad lood, siis millised need oleksid?
3. Töö kultuuritoimetuses
 - Kirjelda palun protsessi, kuidas valite oma toimetuses lood konkreetsele lehenumbrisse/ saatesse.
 - Millised faktorid mõjutavad seda, millised teemad konkreetsele lehenumbrisse/saatesse jõuavad? (rahalisel/ mahupiirang/ isiklikud maitse-eelistused jne)
 - Kas teie toimetuses on kultuurivaldkonnad ajakirjanike vahel ära jagatud? Kuidas?
 - Kas mõned kultuurivaldkonnad on teie toimetuses eelistatumad kui teised? Miks?
4. Kultuurikajastuste kvaliteet
 - Kuidas hindad kultuurikajastuste kvaliteeti Eesti päevalehtedes ja uudistesaadetes?
 - Kui sul oleks võimalik kvaliteedi tõstmiseks midagi muuta, siis mida sa muudaksid?

Lihtlitsents lõputöö reprodutseerimiseks ja lõputöö üldsusele kättesaadavaks tegemiseks

Mina Mari Mets

(autori nimi)

(sünnikuupäev: 13.07.1991)

1. annan Tartu Ülikoolile tasuta loa (lihtlitsentsi) enda loodud teose

“Kultuurisündmus Eesti uudisajakirjanduses“,

(lõputöö pealkiri)

mille juhendaja on Marju Himma-Kadakas,

(juhendaja nimi)

1.1.reprodutseerimiseks säilitamise ja üldsusele kättesaadavaks tegemise eesmärgil, sealhulgas digitaalarhiivi DSpace-is lisamise eesmärgil kuni autoriõiguse kehtivuse tähtaja lõppemiseni;

1.2.üldsusele kättesaadavaks tegemiseks Tartu Ülikooli veebikeskkonna kaudu, sealhulgas digitaalarhiivi DSpace'i kaudu kuni autoriõiguse kehtivuse tähtaja lõppemiseni.

2. olen teadlik, et punktis 1 nimetatud õigused jäävad alles ka autorile.

3. kinnitan, et lihtlitsentsi andmisega ei rikuta teiste isikute intellektuaalomandi ega isikuandmete kaitse seadusest tulenevaid õigusi.

Tartus/Tallinnas/Narvas/Pärnus/Viljandis, 27.05.2013 (*kuupäev*)